

SESSION ORDINAIRE 2025-2026

27 NOVEMBRE 2025

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**visant à renforcer l'effectivité des tests
de discrimination en matière de logement
en Région bruxelloise**

RAPPORT

fait au nom de la commission
du Logement

par Marie Cruysmans (FR)

GEWONE ZITTING 2025-2026

27 NOVEMBER 2025

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**ertoe strekkende de praktijktesten
tegen discriminatie op de woonmarkt
in het Brussels Gewest doeltreffender te maken**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Huisvesting

door Marie Cruysmans (FR)

Ont participé aux travaux de la commission:

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Membres effectifs

Vaste leden

MR	:	Louis de Clippele, Hennen Oflu, Françoise Schepmans.
PS	:	Martin Casier, Nadia El Yousfi, Mohamed Ouriaghli.
PTB	:	Petya Obolensky, Mehdi Talbi.
Les Engagés	:	Marie Cruysmans.
Ecolo	:	Kalvin Soiresse Njall.
Groen	:	Emile Luhahi.
Team Fouad Ahidar	:	Fouad Ahidar.
N-VA	:	Mathias Vanden Borre.

Membres suppléants

Plaatsvervangers

MR	:	Clémentine Barzin.
PTB	:	Abdourahmane Baldé.

Autre membre

Ander lid

Les Engagés	:	Gladys Kazadi.
-------------	---	----------------

I. Ajout de cosignataires

La liste des cosignataires est modifiée comme suit: Mehdi Talbi, Françoise De Smedt, Jan Busselen, Calvin Soirese Njall, Fouad Ahidar, Nadia El Yousfi, Petya Obolensky, Patricia Parga Vega, Manon Vidal et Abdourahmane Baldé.

II. Exposé introductif de Mehdi Talbi, auteur principal de la proposition de résolution

Mehdi Talbi rappelle que son groupe a déposé un texte parce qu'actuellement, la région connaît une crise du logement abordable. Il souligne que chacun le sait : se loger est de plus en plus compliqué, coûte de plus en plus cher et représente une part croissante du budget des ménages chaque année.

Trouver un logement à Bruxelles est devenu une mission impossible. Il indique qu'aujourd'hui, plus de 60 000 familles bruxelloises sont en attente d'un logement social ou public. Deux difficultés, autres que financières, s'ajoutent au problème du logement.

Parmi toutes ces difficultés, il rappelle que la discrimination au logement est, d'après les derniers rapports d'Unia — ceux de 2022, 2023 et 2024 — la première forme de discrimination à Bruxelles. Ces rapports confirment clairement l'existence d'un lien entre le manque de logements abordables et le nombre élevé de discriminations à Bruxelles. La résolution présentée aujourd'hui est un outil important pour réduire ces discriminations, mais le meilleur moyen de lutter contre la discrimination au logement reste la promotion d'un logement réellement abordable.

Le rapport d'Unia de 2024 mentionne que 51 dossiers ont été ouverts concernant le logement et 15 dossiers ont un caractère racial. Il ajoute que, bien que précis, le rapport d'Unia indique que ces chiffres ne reflètent en rien la réalité. Il rappelle que la discrimination est souvent difficile à prouver, sauf au moyen d'un test de situation.

Il estime que les chiffres qu'il vient de citer sont déjà scandaleux, mais qu'ils ne représentent que la partie visible de l'iceberg. Pour être plus précis, souligne-t-il, selon une enquête du Forum des minorités sur la situation du marché du logement, neuf personnes sur dix victimes de discrimination en raison de leur origine ne porteraient pas plainte. Et pourquoi ?

Parce qu'elles ne pensent pas que cela donnera des résultats. Il indique qu'en matière de tests, des avancées ont été réalisées. En termes de logement, par exemple, 80 tests ont été effectués en 2024, contre un seul dans le domaine de l'emploi.

Il observe que des tests sont réalisés, mais que, face au

I. Toevoeging van medeondertekenaars

De lijst van medeondertekenaars wordt gewijzigd als volgt: Mehdi Talbi, Françoise De Smedt, Jan Busselen, Calvin Soirese Njall, Fouad Ahidar, Nadia El Yousfi, Petya Obolensky, Patricia Parga Vega, Manon Vidal en Abdourahmane Baldé.

II. Inleidende uiteenzetting van Mehdi Talbi, hoofdindieners van het voorstel van resolutie

Mehdi Talbi wijst erop dat zijn fractie deze tekst heeft ingediend, omdat er in het gewest momenteel een nijpend tekort is aan betaalbare woningen. Iedereen weet dat het steeds moeilijker wordt om een woning te vinden. Bovendien wordt wonen almaar duurder en neemt het jaar na jaar een steeds grotere hap uit het gezinsbudget.

Een woning vinden in Brussel is stilaan een onmogelijke opgave. Vandaag staan meer dan 60.000 gezinnen in Brussel op de wachtlijst voor een sociale of openbare woning. Naast het kostenplaatje zijn er nog enkele andere problemen die de zoektocht naar een woning bemoeilijken.

Zo blijkt uit de recentste jaarverslagen van Unia (uit 2022, 2023 en 2024) dat discriminatie op de woningmarkt de belangrijkste vorm van discriminatie is in Brussel. Die verslagen bevestigen dat er een duidelijk verband bestaat tussen het tekort aan betaalbare woningen en het hoge aantal gevallen van discriminatie in Brussel. De resolutie die vandaag voorligt ter bespreking, is een belangrijk instrument om dergelijke discriminatie te doen afnemen, maar het betaalbaarder maken van huisvesting is nog steeds de beste manier om dat verschijnsel tegen te gaan.

Volgens het verslag van Unia uit 2024 werden 51 dossiers geopend in verband met huisvesting en hadden er 15 betrekking op raciale kenmerken. Het verslag van Unia is weliswaar zeer gedetailleerd, maar de cijfers komen geenszins overeen met de werkelijkheid. Discriminatie valt vaak moeilijk te bewijzen, tenzij door middel van een praktijktest.

De net aangehaalde cijfers zijn op zich al schandalig, maar ze vormen slechts het topje van de ijsberg. Volgens een onderzoek van het Minderhedenforum over de toestand op de woningmarkt zouden namelijk negen van de tien slachtoffers van discriminatie op grond van afkomst geen klacht indienen. Hoe komt dat?

Omdat ze denken dat de klacht geen zoden aan de dijk zal brengen. Hij wijst erop dat er wel vooruitgang is geboekt met de praktijktesten. Zo werden er in 2024 op de woningmarkt 80 praktijktesten uitgevoerd, tegenover slechts één op de arbeidsmarkt.

Dat zijn er in verhouding tot het totale aantal woningen en

nombre total de logements et à l'ampleur du problème, cela reste insuffisant. C'est pour cela, explique-t-il, que son groupe a déposé ce texte comportant plusieurs points. Tout d'abord, renforcer les moyens humains dans la lutte contre les discriminations au sein de la DIRL.

Il rappelle qu'à l'origine, la DIRL était composée de trois personnes : deux agents et une aide administrative.

L'un des agents ne travaille toutefois plus dans la cellule. Le seul agent encore en poste doit donc se limiter au traitement des plaintes et ne peut plus réaliser de tests.

Le manque d'un agent bloque également, selon lui, l'un des projets que la secrétaire d'État Ben Hamou souhaitait mettre en place, consistant à octroyer un budget de 5.000 euros pour chaque AIPL réalisant dix tests. C'est pourquoi il propose que chaque AIPL puisse engager un mi-temps supplémentaire dédié uniquement aux tests anti-discrimination.

Un autre point, poursuit-il, consiste à soutenir les pouvoirs locaux. Il rappelle qu'il s'agit d'ailleurs d'une demande formulée par Unia auprès des autorités régionales juste avant les élections. Selon lui, les communes, de par leur proximité avec les citoyens et les acteurs de terrain, sont un levier essentiel dans la lutte contre les discriminations. Il estime qu'il appartient à la Région de les soutenir via des appels à projets.

Par exemple, en mettant en place un comptoir physique de lutte contre les discriminations afin de réduire la fracture numérique, des actions de sensibilisation locales ou encore des campagnes de tests.

Enfin, il précise que le dernier point consiste surtout à former les structures et les agents immobiliers. Il rappelle qu'il y a quelques années, l'émission «On n'est pas des pigeons» avait mené une enquête dans laquelle un journaliste demandait à plusieurs agences immobilières de lui trouver uniquement des locataires dits «belgo-belges».

Le résultat: neuf agences sur dix ont accepté de discriminer sans difficulté. Selon lui, une formation ciblée à destination des agences immobilières permettrait d'améliorer considérablement la situation, au vu du nombre important de dossiers qui les impliquent. Grâce à cette formation, elles ne pourraient plus prétendre ignorer les règles.

Et si elles discriminent malgré tout, ajoute-t-il, des sanctions devront suivre. Avec ce texte, il souhaite donc envoyer un signal fort. Dans la deuxième ville la plus multiculturelle du monde, après Dubaï, les discriminations sont omniprésentes, mais elles doivent être combattues.

Il précise qu'un point n'a pas été cité: celui concernant les tests à caractère provoquant. Tout simplement parce que

de l'omvang van het probleem echter nog steeds te weinig. Daarom heeft zijn fractie deze tekst ingediend, die verschillende punten omvat. Eerst en vooral is het nodig om bij de DGHI meer personeel in te zetten dat zich toelegt op de strijd tegen discriminatie.

Hij wijst erop dat de DGHI oorspronkelijk uit drie personen bestond: twee ambtenaren en een administratief medewerker.

Een van de ambtenaren werkt er echter niet meer. De enige die er is overgebleven, behandelt enkel nog klachten en kan geen praktijktesten meer uitvoeren.

Het ontbreken van een ambtenaar dwarsboomt ook het plan van staatssecretaris Ben Hamou om 5.000 euro toe te kennen aan elke vereniging voor integratie via huisvesting die tien praktijktesten uitvoert. Daarom stelt hij voor dat elke VIH een extra halftijdse medewerker moet kunnen aanwerven die zich uitsluitend bezighoudt met praktijktesten tegen discriminatie.

Een volgend punt betreft de ondersteuning van de plaatselijke besturen. Hij wijst erop dat Unia het gewest daar vlak voor de verkiezingen overigens zelf om heeft gevraagd. Doordat de gemeenten dicht bij de burgers en de veldwerkers staan, fungeren zij als essentiële schakel in de bestrijding van discriminatie. Het gewest dient ze te ondersteunen via projectoproepen.

Denken we maar aan een fysiek antidiscriminatieloket om de digitale kloof te verkleinen, lokale bewustmakingsinitiatieven en campagnes rond praktijktesten.

Tot slot stipt hij nog een laatste punt aan, dat voornamelijk verband houdt met opleidingen voor de vastgoedsector. Voor een onderzoek van het tv-programma 'On n'est pas des pigeons' vroeg een journalist enkele jaren geleden aan verschillende vastgoedmakelaars om op zoek te gaan naar huurders. Dat mochten wel enkel autochtone Belgen zijn.

Negen van de tien kantoren stemden er zonder tegenprutten mee in om te discrimineren. Aangezien heel wat klachtendossiers betrekking hebben op vastgoedmakelaars, zou het kunnen helpen om die groep een gerichte opleiding te bieden. Na het volgen van een dergelijke opleiding kunnen ze niet meer komen aandragen met het excuus dat ze niet op de hoogte waren van de regels.

Indien ze desondanks toch volharden in de boosheid, zullen er sancties volgen. Met deze tekst wil hij dus een sterk signaal geven. Brussel is na Dubai de tweede meest multiculturele stad ter wereld. Discriminatie is er schering en inslag, maar moet wel worden aangepakt.

Er is één punt waarover hij het niet heeft gehad, namelijk praktijktesten waarbij gebruikgemaakt wordt van

son groupe souhaite le retirer du texte des développements.

III. Discussion générale

Louis de Clippele souligne qu'il s'agit d'un enjeu central et fondamental des difficultés rencontrées par les ménages bruxellois en matière de politique du logement.

Il insiste sur le fait qu'il s'agit d'un sujet majeur, constituant une double peine pour certains ménages : non seulement l'accès à l'offre de logements et l'abordabilité sont problématiques, mais ces difficultés sont systématiquement évoquées dès que l'on aborde cet enjeu essentiel pour Bruxelles. Les ménages bruxellois peinent aujourd'hui à trouver un logement sur le marché.

Il rappelle que les expériences personnelles, les témoignages, les situations vécues parfois de manière dramatique ainsi que les études académiques confirment en plus que la discrimination au logement est probablement la plus importante pour les personnes qui y sont confrontées. Il estime indispensable de mettre fin à ces pratiques le plus rapidement possible et rejoint volontiers ce constat.

Il rappelle que ce sujet est abordé depuis de nombreuses années en commission Logement et évoque la position défendue par son groupe au fil du temps. En 2022, lors de la dernière proposition d'ordonnance visant à modifier le Code bruxellois du Logement pour renforcer la lutte contre la discrimination, son groupe — à travers la voix de l'actuel président du Parlement, Bertin Mampaka — avait souligné l'importance fondamentale de mener une lutte efficace et effective contre la discrimination, tout en veillant à préserver une série d'éléments essentiels.

Il indique qu'il est nécessaire de garantir un marché locatif respectueux du droit ainsi que des droits et obligations de toutes les parties, tant des locataires que des propriétaires. La lutte contre la discrimination ne peut, selon lui, pas éliminer les droits et libertés des candidats bailleurs, qui doivent pouvoir choisir leurs locataires dans le respect strict de la loi, qu'il s'agisse de la loi Moureaux ou d'autres législations interdisant les discriminations.

Il regrette qu'un élément essentiel ne figure pas dans la résolution : la nécessité de s'attaquer aux causes structurelles plutôt qu'aux seules conséquences. Le simple interdit légal n'est pas suffisant, comme le montre le fait que, malgré 45 ans d'existence, la loi Moureaux n'a pas fait disparaître certaines pratiques discriminatoires. Il rappelle que lorsqu'un cadre légal ou une politique ne produit pas les effets attendus, le devoir du législateur est de rechercher des solutions plus efficaces.

Selon lui, il est indispensable de traiter la question de l'insuffisance de l'offre de logements. Une politique contre la

uitlokking. Zijn fractie wil dat onderdeel namelijk uit de toelichting halen.

III. Algemene bespreking

Louis de Clippele benadrukt dat discriminatie een belangrijk onderdeel vormt van de problemen die gezinnen in Brussel ondervinden op het vlak van huisvesting.

Sommige gezinnen worden tweemaal gestraft. De toegang tot huisvesting en de betaalbaarheid van woningen vormen een heus probleem en worden telkens weer aangehaald wanneer dit thema, dat Brussel voor grote uitdagingen stelt, ter sprake komt. Voor Brusselse gezinnen is het vinden van een woning vandaag een zware dobber.

Hij wijst erop dat persoonlijke ervaringen, getuigenissen, soms dramatische situaties en academische studies allemaal aantonen dat slachtoffers van discriminatie bij het zoeken naar een woning zich net daardoor het meest geraakt voelen. Hij kan zich dat zeer goed voorstellen en vindt het daarom noodzakelijk om zo snel mogelijk een einde te maken aan dergelijke praktijken.

Dit onderwerp wordt al jaren besproken in de commissie voor de Huisvesting. Hij beschrijft het standpunt dat zijn fractie daarover door de jaren heen heeft ingenomen. In 2022, tijdens de bespreking van het recentste voorstel van ordonnantie tot wijziging van de Brusselse Huisvestingscode om de strijd tegen discriminatie op te voeren, benadrukte zijn fractie bij monde van huidig parlementsvoorzitter Bertin Mampaka het fundamentele belang van een effectieve en efficiënte bestrijding van discriminatie, waarbij echter ook enkele essentiële aspecten moeten worden veiliggesteld.

Het is noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat op de huurmarkt de wet wordt nageleefd en de rechten en plichten van alle partijen, zowel huurders als verhuurders, worden gerespecteerd. De strijd tegen discriminatie mag niet voorbijgaan aan de rechten en vrijheden van potentiële verhuurders. Zij moeten hun huurders vrij kunnen kiezen, maar zij dienen zich daarbij wel te houden aan de geldende wetten, of het nu gaat om de wet-Moureaux of andere wetgeving die discriminatie verbiedt.

Hij betreurt dat in de resolutie een essentieel element ontbreekt, namelijk de noodzaak om de structurele oorzaken aan te pakken in plaats van alleen de gevolgen. Gewoon een wettelijk verbod is niet voldoende, zoals blijkt uit het feit dat de wet-Moureaux, die nochtans al 45 jaar bestaat, geen paal en perk heeft kunnen stellen aan bepaalde discriminerende praktijken. Wanneer een wettelijk kader of beleid niet de verwachte gevolgen teweegbrengt, moet de wetgever op zoek gaan naar doeltreffendere oplossingen.

Het ontoreikende woningaanbod moet worden aangepakt. Een antidiscriminatiebeleid moet ook stimulansen

discrimination doit aussi comprendre des mesures incitatives permettant d'augmenter l'offre sur le marché. Les recherches universitaires montrent de manière univoque que le manque d'offre locative exacerbe les phénomènes discriminatoires: plus l'offre est insuffisante, plus les candidats se bousculent, et plus les biais discriminatoires se renforcent. Il juge donc urgent d'apporter une réponse précise à cette problématique.

Concernant les demandes examinées dans la résolution, il regrette que les solutions proposées pour résoudre les difficultés liées aux tests reposent systématiquement sur l'engagement de nouveaux agents au sein de la Dirl. Or, il estime qu'il existe un double problème: d'une part, la situation budgétaire de la région ne permet pas d'envisager de nouveaux engagements sans prudence; d'autre part, le gouvernement en affaires courantes a déjà évoqué l'idée d'un moratoire sur les recrutements.

Pour son groupe, la solution ne réside pas dans de nouveaux engagements, mais dans une réorganisation des services existants. Il rappelle que lors de la législature précédente, des moyens ont été dégagés pour augmenter le nombre d'équivalents temps plein au sein de la Dirl et de Bruxelles Logement. Le PUL prévoyait le recrutement de quatorze agents supplémentaires à temps plein, et la direction «allocations loyers et logements inoccupés» avait été dotée de huit ETP supplémentaires. Cette capacité permet, selon lui, de réorganiser les services afin de rendre la politique de tests plus efficace.

Il ajoute que les budgets de fonctionnement ont été significativement augmentés ces dernières années, ce qui devrait offrir une marge de manœuvre suffisante pour mener une politique de tests réellement performante.

Il évoque également une réserve antérieure concernant la notion de provocation dans le cadre des tests. La jurisprudence confirme que les tests sont autorisés, mais l'aspect de provocation implique qu'un agent puisse influencer le comportement d'une personne testée, ce qui constitue une dimension supplémentaire. Son groupe reste attentif à cette nuance.

Il indique avoir pris connaissance des amendements introduits par les groupes des Engagés et socialiste sur ce point, et considère qu'ils représentent une avancée positive, permettant d'ancrer davantage la résolution dans les réalités concrètes de la région, sans renoncer à l'ambition politique poursuivie. Son groupe soutiendra très probablement ces amendements.

Pour le reste, Louis de Clippele et son groupe restent à l'écoute des autres formations politiques afin d'observer l'aboutissement de la discussion générale.

omvatten om het woningaanbod te vergroten. Universitair onderzoek toont duidelijk aan dat het gebrek aan huurwoningen discriminatie verergert. Hoe nijpender het tekort aan huurwoningen, hoe groter de stormloop aan kandidaten en hoe groter de kans op discriminatie. Hij is dan ook van mening dat er snel een gepast antwoord op dat probleem moet komen.

Met betrekking tot de verzoeken in de resolutie betreurt hij dat de oplossingen die worden aangereikt om de problemen met de praktijktesten op te lossen, telkens weer bestaan uit de aanwerving van nieuw personeel bij de DGHI. Er zijn echter twee problemen. Ten eerste laat de begrotingstoestand van het gewest niet toe om over te gaan tot nieuwe aanwervingen zonder de nodige omzichtigheid aan de dag te leggen. Ten tweede heeft de regering in lopende zaken reeds het idee geopperd om een wervingsstop door te voeren.

Voor zijn fractie ligt de oplossing niet in nieuwe aanwervingen, maar wel in het herschikken van de bestaande diensten. Hij wijst erop dat tijdens de vorige zittingsperiode middelen werden vrijgemaakt om het aantal voltijdsequivalenten bij de DGHI en Brussel Huisvesting te verhogen. Het Noodplan voor huisvesting voorzag in de aanwerving van veertien extra voltijdse personeelsleden en de directie Huurtoelagen en Leegstaande Woningen kreeg acht extra vte's toegewezen. Die personeelsbezetting volstaat volgens hem om de diensten te reorganiseren en zodoende de praktijktesten efficiënter te maken.

Bovendien werden de werkingsbudgetten de voorbije jaren aanzienlijk verhoogd, waardoor er voldoende speelruimte zou moeten zijn om een doeltreffend beleid rond praktijktesten te kunnen voeren.

Hij verwijst ook naar eerder gemaakte bedenkingen over uitlokking tijdens het uitvoeren van praktijktesten. De rechtspraak bevestigt dat praktijktesten zijn toegestaan, maar uitlokking houdt in dat een ambtenaar het gedrag van de persoon bij wie hij de praktijktest uitvoert, mag beïnvloeden en dat voegt toch wel een extra laag toe. Zijn fractie zal aandachtig blijven toezien op die nuance.

Hij heeft kennisgenomen van de amendementen die de Les Engagés-fractie en de PS-fractie daarover hebben ingediend. Hij beschouwt die als een stap vooruit. De resolutie wordt zo steviger verankerd in de concrete realiteit van het gewest zonder de nagestreefde politieke ambitie los te laten. Zijn fractie zal die amendementen hoogstwaarschijnlijk steunen.

Louis de Clippele en zijn fractie zullen voor het overige luisteren naar wat de andere politieke partijen te zeggen hebben en de uitkomst van de algemene bespreking afwachten.

Emile Luhahi souligne que le problème est désormais suffisamment connu: il a été abordé à maintes reprises au sein de la commission Logement. L'un des plus grands défis à Bruxelles reste de trouver un logement abordable. Pour une partie de la population, il ne s'agit même plus de trouver un loyer accessible, mais de dénicher un logement tout court.

Il rappelle que les listes d'attente pour les logements sociaux sont extrêmement longues. De nombreux Bruxellois remplissent les conditions pour obtenir un logement social, mais l'offre est insuffisante. Nombre d'entre eux sont dès lors contraints de se tourner vers le marché locatif privé.

Selon Emile Luhahi, cela engendre une double vulnérabilité. Des personnes qui devraient normalement avoir droit à un logement social se retrouvent sur le marché privé, où elles subissent souvent une discrimination supplémentaire. Elles sont donc doublement pénalisées dans leur recherche d'un logement adapté.

C'est pourquoi il soutient pleinement le principe des tests de situation. Il n'est pas question selon lui que ces tests de situation n'existent que sur le papier, sans mise en œuvre réelle ni les moyens financiers nécessaires et la capacité de personnel pour les organiser efficacement.

Emile Luhahi indique que son groupe soutient donc pleinement cette résolution. Il insiste toutefois sur la nécessité que le gouvernement en précise clairement la mise en œuvre concrète, afin qu'un cadre clair sur l'organisation exacte de ces tests de situation soit établi.

Pour lui, le message principal est que ces tests doivent voir le jour, et que des moyens humains et financiers suffisants doivent effectivement être mobilisés pour les mettre en œuvre.

Nadia El Yousfi rappelle que, depuis des années, elle a placé la lutte contre toutes les formes de discrimination au centre de son engagement. Elle souligne que son parti, le Parti Socialiste, est à l'origine d'avancées législatives majeures, de la création d'outils de contrôle, du renforcement des sanctions et de politiques publiques ayant permis de documenter, visibiliser et sanctionner les pratiques discriminatoires.

Cette cohérence historique s'est encore manifestée dans ce dossier, où, à l'initiative de la secrétaire d'État Ben Hamou, une ordonnance a été adoptée le 9 juin 2022. L'objectif était de simplifier les tests de discrimination dans le secteur du logement afin de les rendre plus efficaces et de renforcer la lutte contre ces pratiques. Les modifications adoptées en 2022 reprenaient les recommandations d'un groupe de travail réunissant des représentants de Bruxelles Logement, d'Unia, de l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes ainsi qu'un professeur de la VUB Pieter-Paul Verhaeghe. Désormais, les tests peuvent être réalisés de

Emile Luhahi benadrukt dat het probleem intussen genoegzaam bekend is: keer op keer is het in de commissie voor de Huisvesting besproken. Een van de grootste uitdagingen in Brussel blijft het vinden van een betaalbare woning. Voor een deel van de bevolking gaat het zelfs niet eens meer over betaalbaarheid, maar over het vinden van een woning tout court.

Hij wijst erop dat de wachtlijsten voor sociale woningen extreem lang zijn. Veel Brusselaars komen in aanmerking voor een sociale woning, maar het aanbod schiet tekort. Daardoor worden velen gedwongen uit te wijken naar de private huurmarkt.

Volgens Emile Luhahi leidt dat tot een dubbele kwetsbaarheid. Mensen die eigenlijk recht zouden hebben op een sociale woning, belanden op de private markt en worden daar vervolgens vaak extra gediscrimineerd. Ze worden dus twee keer slachtoffer in hun zoektocht naar een geschikte woning.

Daarom steunt hij het principe van praktijktesten volledig. Het mag volgens hem niet zo zijn dat praktijktesten enkel op papier bestaan, zonder daadwerkelijke uitvoering of zonder de nodige middelen en personeelscapaciteit om ze effectief uit te voeren.

Emile Luhahi geeft aan dat zijn fractie deze resolutie daarom volledig steunt. Wel benadrukt hij dat de concrete uitvoering duidelijk door de regering moet worden uitgewerkt, zodat er een duidelijk kader ontstaat over hoe die praktijktesten precies zullen worden georganiseerd.

De belangrijkste boodschap voor hem is dat de praktijktesten er moeten komen, en dat er effectief mensen en middelen beschikbaar moeten zijn om ze uit te voeren.

Nadia El Yousfi wijst erop dat zij al jarenlang met hart en ziel de strijd aanbindt tegen alle vormen van discriminatie. Zij benadrukt dat haar partij, de Parti Socialiste, het pad heeft geëffend om belangrijke verbeteringen aan te brengen in de wetgeving, nieuwe controle-instrumenten in te voeren en bestraffender op te treden. Daarnaast heeft zij de weg geplaveid voor een beleid waardoor het voortaan mogelijk is om discriminerende praktijken te documenteren, onder de aandacht te brengen en te bestraffen.

Ook in dit dossier gaf de partij als vanouds blijk van een coherente houding. Zo werd op initiatief van staatssecretaris Ben Hamou op 9 juni 2022 een ordonnantie goedgekeurd. Die had tot doel om praktijktesten tegen discriminatie op de woningmarkt te vereenvoudigen teneinde ze doeltreffender te maken en dat verschijnsel steviger te kunnen aanpakken. De in 2022 goedgekeurde wijzigingen waren gebaseerd op de aanbevelingen van een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van Brussel Huisvesting, Unia, het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen en professor Pieter-Paul Verhaeghe van de VUB. Voortaan

manière proactive et à l'initiative des inspecteurs du logement.

Nadia El Yousfi insiste sur le fait que ce sujet est suivi de très près. Parce que son groupe a toujours été en première ligne, il entend aussi prévenir toute mauvaise formulation, zone grise ou ambiguïté susceptible de fragiliser l'arsenal qu'il a contribué à construire. L'essentiel est que les outils fonctionnent réellement sur le terrain, que les procédures tiennent devant un juge et que les victimes puissent enfin obtenir justice.

C'est précisément dans cet esprit que son groupe propose notamment un amendement sur lequel elle reviendra. Le rôle des commissaires n'est donc pas de revendiquer, mais de garantir que chaque nouvelle étape demeure solide, opérationnelle et juridiquement robuste. Elle souhaite en particulier revenir sur la question du caractère non provoquant des tests de discrimination.

Son groupe, déjà ouvert à la co-signature du texte, avait déposé un amendement visant à supprimer le titre concerné et souhaite également retirer les trois paragraphes qui l'accompagnent. Elle constate que d'autres groupes, comme le PTB, vont dans le même sens. Pourquoi ? Parce que la législation actuelle est déjà claire : elle ne prévoit qu'une seule condition — le test ne peut pas être provoquant. Il doit simplement reproduire une situation neutre, classique, sans excès. Cette neutralité garantit la solidité juridique des contrôles et protège la légitimité de la méthode. L'acteur ou l'agent infiltré doit rester passif et ne peut jamais pousser le bailleur à commettre l'infraction.

Si cette notion était retirée ou affaiblie, on risquerait de créer une zone grise dangereuse: par exemple, un test où un faux bailleur insisterait pour discriminer, voire menacerait l'agent immobilier de nuire à sa réputation. Dans un tel cas, la procédure tomberait, ce que personne ne souhaite. Cela fragiliserait l'outil au moment même où il est indispensable de le renforcer. L'intention du groupe est donc simple: assurer l'efficacité des tests, éviter toute dérive méthodologique et garantir que les dossiers tiennent devant un juge.

Cette précision n'affaiblit en rien la lutte contre la discrimination, qui reste au cœur des préoccupations de toutes et tous. Au contraire, elle évite d'introduire confusion ou insécurité juridique. Tous les collègues partagent l'objectif de mieux protéger les personnes victimes de discrimination dans l'accès au logement, mais pour atteindre cet objectif, il faut disposer d'outils solides, cohérents et juridiquement

kunnen huisvestingsinspecteurs proactief en uit eigen beweging praktijktesten uitvoeren.

Nadia El Yousfi benadrukt dat de problemen van zeer nabij worden gevolgd. Aangezien haar fractie steeds het voor-touw heeft genomen, wil ze vermijden dat het instrumentarium waar ze mee vorm aan heeft gegeven, aan kracht zou inboeten door manke formuleringen, grijze zones of dubbelzinnigheden. Het belangrijkste is dat de instrumenten doeltreffend zijn in de praktijk, de procedures niet onderuit worden gehaald door een rechter en eindelijk gerechtigheid kan geschieden voor de slachtoffers.

Het is net daarom dat haar fractie een amendement voorstelt, waarop zij zo dadelijk zal terugkomen. De rol van de commissieleden bestaat er niet in om eisen te stellen, maar wel om ervoor te zorgen dat elke nieuwe stap die wordt gezet, solide en uitvoerbaar is en juridisch standhoudt. Zij wil in het bijzonder even stilstaan bij de niet-uitlokkende aard van praktijktesten tegen discriminatie.

Haar fractie, die zich eerder al bereid had verklaard om de tekst mee te ondertekenen, heeft een amendement ingediend om de desbetreffende titel te schrappen en wenst ook de drie bijhorende paragrafen te verwijderen. Zij stelt vast dat andere fracties, zoals de PTB, dezelfde mening zijn toegedaan. Waarom? Omdat de huidige wetgeving al duidelijk genoeg is. Zij legt slechts één voorwaarde op, namelijk dat de praktijktest niet uitlokkend mag zijn. Het is gewoon de bedoeling om aan de hand van een test, zonder overdrijven, een gewone en neutrale situatie na te bootsen. Die neutraliteit moet ervoor zorgen dat de controles juridisch waterdicht zijn en de wettelijkheid van de gehanteerde methode gevrijwaard is. De acteur of undercover ambtenaar moet immers een passieve houding aannemen en mag de verhuurder er nooit toe aanzetten een strafbaar feit te plegen.

Indien dat concept zou worden ingetrokken of afgezwakt, dreigt een gevaarlijke grijze zone te ontstaan. Denk maar aan een praktijktest waarbij iemand die zich voordoeit als een verhuurder, erop aandringt om te discrimineren of ermee dreigt om de reputatie van de vastgoedmakelaar te besmeuren. Daardoor zou de procedure vervallen en dat wil uiteraard niemand. Dat zou het instrument verzwakken, terwijl het net nodig is om het te versterken. De fractie heeft dan ook een duidelijk doel voor ogen: de efficiëntie van de praktijktesten waarborgen, vermijden dat de methodologische benadering op losse schroeven komt te staan en ervoor zorgen dat dossiers niet onderuit kunnen worden gehaald door een rechter.

Die verduidelijking doet op geen enkele manier afbreuk aan de strijd tegen discriminatie, die voor iedereen een voorname bekommernis blijft. Integendeel, zij vermijdt dat er verwarring of rechtsonzekerheid ontstaat. Alle collega's staan achter de doelstelling om slachtoffers van discriminatie op de woningmarkt beter te beschermen, maar om dat doel te bereiken hebben we stevige, coherente en juridisch

défendables.

C'est exactement ce que vise l'amendement déposé par son groupe, et plus largement le texte soumis à discussion. Il améliore les outils existants et donne les moyens d'agir encore davantage, de protéger davantage, et surtout de rendre justice à celles et ceux qui en ont trop longtemps été privés.

Nadia El Yousfi remercie l'assemblée pour son attention ainsi que le groupe PTB pour le dépôt du texte.

Fouad Ahidar remercie Mehdi Talbi et son groupe de lui avoir donné la possibilité d'ouvrir enfin ce débat au Parlement. Il a rappelé qu'il était temps, car le texte avait été déposé depuis longtemps, et que de nombreuses tentatives avaient été faites pour retarder, voire empêcher, ce débat sur la discrimination au logement.

Il se réjouit que la discussion puisse enfin avoir lieu. Cette semaine encore, il a été rappelé que 10.000 Bruxellois vivent dans la rue ou dans une grande précarité et qu'une personne sur quatre hébergée par le New Samusocial est un enfant, une situation indigne pour la région. Parmi ces hommes, ces femmes et ces familles, les profils sont très variés. Il y a évidemment des personnes précarisées qui n'ont pas les moyens d'accéder au marché privé, certaines étant même en attente d'un logement social depuis des années. Mais il y a aussi des travailleurs et travailleuses aux revenus stables et à la situation professionnelle solide qui, à force de refus, de portes fermées et de discrimination, se retrouvent eux aussi à la rue.

Pour lui, ces situations sont intolérables, et chacun peut en donner des exemples. Combien de personnes ont déjà entendu des refus du type : «pas de Noirs», «pas d'Arabes», «pas de gens de l'Est», «pas de femmes seules», «pas de personnes handicapées», «pas d'homosexuels»? La discrimination est bien réelle et certains discriminent pour discriminer. D'autres s'imaginent avoir raison de le faire et affirment que, puisqu'il s'agit de leur logement, ils peuvent choisir qui ils veulent. Fouad Ahidar a rappelé que ce n'est pas ainsi que fonctionne une société qui vit ensemble. Dans une région où plus de 180 nationalités vivent côte à côte, il faut reconnaître qu'il y a des propriétaires, des locataires, et des personnes capables de payer mais qui n'en ont pas la possibilité à cause de pratiques discriminatoires

Il a également entendu l'argument de Louis de Clippele selon lequel la pénurie de logements accentuerait les risques de discrimination. Pour Fouad Ahidar, il faut certes créer plus de logements, mais il insiste sur le fait que même dans les logements disponibles, la discrimination doit être combattue. Personne n'est logé à la même enseigne, et c'est cela le véritable problème.

sluitende instrumenten nodig.

Dat is net het hele opzet van het door haar fractie ingediende amendement en ruimer beschouwd van de tekst die voorligt ter bespreking. Die verbetert de bestaande instrumenten en reikt middelen aan om nog meer te doen en nog beter te beschermen, maar ook en vooral om het recht te laten zegevieren voor diegenen die daar al veel te lang van verstoken zijn gebleven.

Nadia El Yousfi dankt de assemblee voor de aandacht en de PTB-fractie voor het indienen van de tekst.

Fouad Ahidar bedankt Mehdi Talbi en zijn fractie voor de mogelijkheid om eindelijk in het parlement over dit thema te kunnen debatteren. Hij wijst erop dat het de hoogste tijd is, want de tekst werd al lang geleden ingediend en er zijn talloze pogingen ondernomen om dit debat over discriminatie op de woningmarkt uit te stellen of zelfs te verhinderen.

Hij is verheugd dat de bespreking eindelijk kan plaatsvinden. Deze week nog werd het bericht verspreid dat 10.000 Brusselaars op straat of in zeer erbarmelijke omstandigheden leven en dat één op de vier personen in de opvangvoorzieningen van Samusocial een kind is. Dat is een schande voor het gewest. De profielen van die mannen, vrouwen en gezinnen lopen sterk uiteen. Er zijn natuurlijk kwetsbare personen bij die niet de middelen hebben om iets te vinden op de privémarkt en van wie sommigen al jaren wachten op een sociale woning. Er zijn echter ook mensen met degelijk werk en een vast inkomen bij die geweigerd worden, voor wie de deur dicht blijft en die slachtoffer zijn van discriminatie en daardoor geen onderkomen vinden.

Hij vindt dergelijke situaties onaanvaardbaar. Iedereen kent er wel enkele voorbeelden van. Hoeveel mensen zijn er al niet wandelen gestuurd, nadat ze te horen kregen: "geen zwarten", "geen Arabieren", "geen Oost-Europeanen", "geen alleenstaande vrouwen", "geen mensen met een handicap" of "geen homoseksuelen"? Discriminatie is een reëel verschijnsel en sommigen discrimineren om te discrimineren. Anderen vinden dat ze zich zo mogen gedragen en beweren dat ze mogen kiezen wie ze willen in hun eigen woning. Fouad Ahidar benadrukt dat het zo niet werkt in een maatschappij waarin mensen samenleven. We kunnen er niet om heen dat er in ons gewest waar meer dan 180 nationaliteiten aanwezig zijn, mensen zijn die graag iets zouden willen huren en er het geld voor hebben, maar daartoe de kans niet krijgen omdat ze worden gediscrimineerd door bepaalde eigenaars.

Hij hoorde Louis de Clippele aanvoeren dat het tekort aan woningen het risico op discriminatie zou vergroten. Fouad Ahidar is het er absoluut mee eens dat er woningen moeten bijkomen, maar hij benadrukt dat we daarom niet mogen nalaten om discriminatie op de huidige woningmarkt te bestrijden. Voor iedereen is de situatie anders en dat is de kern van het probleem.

Il rappelle qu'il faut aussi libérer les logements bloqués dans les régies foncières et dans les logements sociaux, qu'ils soient en travaux, en attente de mutation ou simplement trop chers. Les prix pratiqués deviennent impayables pour les Bruxellois, et quand on ajoute à cela la discrimination, il n'est pas étonnant que de nombreuses personnes quittent Bruxelles pour aller vivre en Flandre ou en Wallonie, où elles trouvent des loyers plus accessibles ou des propriétaires de bonne volonté.

Pour lui, il est clair que certains propriétaires continuent de se permettre de discriminer. Il affirme pouvoir en donner de nombreux exemples. Il ne s'intéresse pas à la nationalité des personnes, mais bien aux situations de discrimination. Lorsqu'il demande un contrôle, il le demande pour tout le monde. Il refuse que quiconque, quelle que soit son origine, discrimine quelqu'un d'autre. La discrimination existe bel et bien, et il faut s'y attaquer. Il ne s'attaque pas aux personnes mais aux faits. Il constate un racisme présent chez certains membres de la population, et il faut les rappeler à l'ordre.

Le texte proposé par le PTB est clair: il rappelle qu'il existe un vrai problème à Bruxelles et qu'il faut renforcer les tests et les équipes responsables, qui ne sont même pas complètes. Il faut engager davantage de personnel et assurer une stabilité financière, car il arrive qu'on ne puisse pas engager faute de budget garanti.

Cela permettrait d'éviter que des gens soient exclus sur base de critères déjà connus et répétés à plusieurs reprises par Unia. Dire que la discrimination n'existe pas serait faux: elle existe, des constats sont faits, et chacun peut le voir au quotidien. Des citoyens viennent demander de l'aide, mais il est difficile de faire autre chose que d'envoyer un contrôle pour réaliser des tests proactifs et documenter les discriminations.

Selon Fouad Ahidar, ces mesures permettront de rapprocher ceux qui veulent rester à Bruxelles et qui souhaitent être respectés dans leur dignité et dans ce qu'ils sont, afin de trouver un logement sans devoir se justifier. Il cite des témoignages bouleversants, comme celui d'une dame à qui un propriétaire avait dit ouvertement qu'il ne louait «pas au Noirs».

Il a également rapporté l'exemple d'une candidate locataire, d'origine subsaharienne, qui lui avait apporté une année de fiches de salaire et une personne supplémentaire pour la soutenir, alors qu'il ne lui avait rien demandé. On a créé ces mécanismes parce que cette femme ici prise en exemple avait essuyé tellement de refus qu'elle n'y croyait

Ook is het volgens hem nodig om de woningen vrij te geven die toebehoren aan een grondregie of deel uitmaken van het sociale woningenbestand, maar momenteel niet beschikbaar zijn aangezien er werken in bezig zijn, er wordt gewacht totdat er andere huurders naar doorstromen of gewoon omdat ze te duur zijn. De gevraagde prijzen zijn stilaan onbetaalbaar voor de Brusselaars, en als er nog eens discriminatie blijkt, is het niet verwonderlijk dat veel mensen Brussel achter zich laten om zich in Vlaanderen of Wallonië te vestigen, waar ze schappelijkere huurprijzen of meer bereidwillige eigenaars vinden.

Volgens hem is het duidelijk dat sommige eigenaars in de boosheid volharden en blijven discrimineren. Hij beweert dat hij daar talloze voorbeelden van kan geven. Het gaat hem niet zozeer om de nationaliteit van individuen, maar wel om gevallen van discriminatie op zich. Wanneer hij aanstuurt op controles, dan stuurt hij daarop aan voor iedereen. Hij vindt het onaanvaardbaar dat iemand, van welke afkomst dan ook, iemand anders discrimineert. Discriminatie bestaat en moet worden aangepakt. Hij wil geen personen in het vizier nemen, maar wel feiten. Hij stelt vast dat er racisme heerst bij bepaalde mensen van de bevolking en hij vindt het nodig om die tot de orde te roepen.

De door de PTB voorgestelde tekst maakt duidelijk dat er in Brussel een echt probleem is en dat het nodig is om de praktijktesten en de teams die zich daarmee bezighouden en niet eens volledig zijn, te versterken. Er is nood aan meer personeel en aan financiële stabiliteit, want soms zijn aanwervingen gewoon niet mogelijk omdat er geen gewaarborgd budget voor is.

Dat moet helpen voorkomen dat mensen worden uitgesloten op basis van criteria die genoegzaam bekend zijn en waarop Unia reeds meermaals de aandacht heeft gevestigd. Het zou verkeerd zijn om te beweren dat discriminatie niet bestaat. Discriminatie bestaat wel degelijk, we stellen het vast en iedereen kan het elke dag met eigen ogen aanschouwen. Mensen komen hulp vragen, maar het is moeilijk om iets anders te doen dan een controleur op pad te sturen om proactief een praktijktest uit te voeren en de discriminatie te documenteren.

Volgens Fouad Ahidar moeten deze maatregelen ervoor zorgen dat mensen die in Brussel willen blijven en respectvol en waardig behandeld willen worden, een woning kunnen vinden zonder dat ze daarvoor verantwoording moeten afleggen. Hij verwijst naar enkele aangrijpende getuigenissen, zoals die van een vrouw die openlijk van een eigenaar te horen had gekregen dat hij "niet aan zwarte mensen" verhuurde.

Hij geeft ook het voorbeeld van een vrouwelijke kandidaat-huurder van Sub-Saharaanse afkomst die hem haar loonfiches van een volledig jaar had bezorgd en iemand anders had meegenomen om een goed woordje voor haar te doen, ook al had hij haar daar niet om gevraagd. De vrouw in kwestie was namelijk al zo vaak wandelen gestuurd dat ze

plus. Il évoque aussi les femmes seules, souvent soupçonnées de ne pas pouvoir payer ou victimes de préjugés sexistes.

Il rappelle qu'il faut dire stop à ces attitudes, rappeler les propriétaires à l'ordre, et leur rappeler qu'ils ne peuvent pas écraser les gens sous prétexte qu'ils sont propriétaires. Il estime que la proposition sur la table permettra d'avancer vers plus de justice pour celles et ceux qui souffrent de ces discriminations depuis des années.

Enfin, Fouad Ahidar remercie une nouvelle fois son collègue Mehdi Talbi et son équipe pour avoir permis ce débat, et exprime le souhait de pouvoir co-signer le texte, ou à défaut d'être présent pour soutenir ces avancées.

Mathias Vanden Borre commence son intervention en félicitant le groupe PTB. Selon lui, le PTB a en effet exercé la plus grande influence sur la politique du logement à Bruxelles ces dernières années. Il affirme que ce parti a tracé, en substance, les grandes lignes qui ont ensuite été mises en œuvre par d'autres partis. Il observe dans son analyse que plusieurs éléments du programme PTB se retrouvent dans la politique menée.

Il souligne que, bien que la secrétaire d'État Nawal Ben Hamou soit titulaire d'un portefeuille socialiste, la politique qu'elle applique revient en pratique à celle d'un programme communiste.

Selon Mathias Vanden Borre, les propositions du PTB ont été traduites pas à pas dans la législation, et dans le plan d'urgence logement (PUL), qu'il qualifie de « bible » de la secrétaire d'État.

Mathias Vanden Borre renvoie à cet égard à l'action 24 du PUL, qui se concentre sur la lutte contre les discriminations au logement. Il estime que cette action est quasiment identique à ce que le PTB demande à nouveau aujourd'hui, ce qui signifie, selon lui, que les propositions actuelles ne sont qu'une couche supplémentaire sur une politique du logement qui, dans son essence, s'est déjà complètement orientée dans cette voie.

Il soulève ensuite la question fondamentale de savoir si cette politique a effectivement fonctionné. Sa réponse est claire: non. La situation sur le marché du logement bruxellois s'est considérablement dégradée selon lui depuis l'entrée en fonction de la secrétaire d'État. Il se réfère aux signaux d'alarme qui émanent fréquemment du secteur: les agences immobilières sociales, les sociétés de logement social, les investisseurs, les bailleurs et les locataires tirent tous la sonnette d'alarme. Le fonctionnement du marché est totalement bloqué, selon lui, et les problèmes s'accroissent.

de wanhoop nabij was en dan krijg je dergelijke toestanden. Voorts krijgen alleenstaande vrouwen vaak te maken met seksistische vooroordelen of wordt van hen gedacht dat ze toch niet kunnen betalen.

Hij benadrukt dat we een dergelijke houding een halt moeten toeroepen en eigenaars erop moeten wijzen dat het feit dat ze eigenaar zijn, hen niet het recht geeft om zomaar met mensen de vloer aan te vegen. Hij denkt dat voorliggend voorstel zal leiden tot meer gerechtigheid voor al degenen die al jarenlang gebukt gaan onder discriminatie.

Tot slot bedankt Fouad Ahidar andermaal zijn collega Mehdi Talbi en zijn team om dit debat mogelijk te hebben gemaakt. Hij zou de tekst graag mee ondertekenen, en indien dat niet mogelijk is wil hij graag zijn steun betuigen aan de stappen die op deze manier vooruit worden gezet.

Mathias Vanden Borre begint zijn betoog met het feliciteren van de PTB-fractie. Volgens hem heeft de PTB immers de grootste invloed gehad op het Brusselse huisvestingsbeleid van de voorbije jaren. Hij stelt dat deze partij in essentie de lijnen heeft uitgezet die vervolgens door andere partijen werden uitgevoerd. In zijn analyse ziet hij dat verschillende elementen uit het PTB-programma terugkomen in het gevoerde beleid.

Hij benadrukt dat staatssecretaris Nawal Ben Hamou weliswaar een socialistische portefeuille draagt, maar dat het beleid dat zij doorvoert in de praktijk neerkomt op de uitvoering van een communistisch programma.

Volgens Mathias Vanden Borre zijn de voorstellen van de PTB stap voor stap vertaald in wetgeving en in het Noodplan voor huisvesting, dat hij omschrijft als "de bijbel" van de staatssecretaris.

Mathias Vanden Borre verwijst daarbij naar actie 24 van het noodplan, dat focust op het bestrijden van discriminatie op de woningmarkt. Hij stelt dat dit vrijwel identiek is aan wat de PTB nu opnieuw vraagt, waardoor de huidige voorstellen volgens hem slechts een bijkomende laag vormen op een huisvestingsbeleid dat in essentie al volledig in die richting is opgeschoven.

Vervolgens werpt hij de fundamentele vraag op of dit beleid daadwerkelijk gewerkt heeft. Volgens hem is het antwoord duidelijk: neen. De situatie op de Brusselse woningmarkt is volgens hem aanzienlijk verslechterd sinds het aantreden van de staatssecretaris. Hij verwijst naar frequente alarmsignalen uit de sector: sociale verhuurkantoren, sociale huisvestingsmaatschappijen, investeerders, verhuurders en huurders trekken volgens hem allemaal aan de alarmbel. De marktwerking is volgens hem volledig geblokkeerd en de problemen stapelen zich op.

Il affirme que cette situation est directement liée aux politiques imposées par le PTB et mises en œuvre par le PS par opportunisme électoral. Selon Mathias Vanden Borre, un système qui souhaite créer un «paradis social» au détriment de la réalité économique finit par mener à un désert économique.

C'est pourquoi il appelle les autres partis à ne plus suivre ce jeu mené par le PS et les communistes. Il demande de revenir aux faits et aux analyses, d'écouter les experts, les professeurs et les acteurs privés, et d'adopter une politique rationnelle fondée sur leurs éclairages.

Mathias Vanden Borre fait référence à des informations récentes selon lesquelles les loyers ont augmenté de 10 % et le nombre de nouveaux contrats de location a chuté de 25 %. Des acteurs de l'immobilier tels que Century21, la CIB et l'UPSI confirment selon lui l'existence d'une dynamique fondamentalement problématique: une diminution de l'offre entraîne une hausse des prix, ce qui affecte en particulier les revenus les plus faibles.

Il attire l'attention sur le fait qu'il s'agit d'une conséquence directe des mesures prises par le gouvernement au cours des six dernières années, malgré les avertissements répétés. Il constate aujourd'hui que les tendances négatives qu'il avait annoncées se concrétisent. Il affirme recevoir des signaux quotidiens en provenance du secteur, y compris de la part d'organisations et de cabinets d'avocats évoquant une crise existentielle, ainsi que de propriétaires qui envisagent de quitter Bruxelles.

Selon Mathias Vanden Borre, il faut replacer la proposition du PTB dans ce contexte plus large. Le décalage entre l'offre et la demande est significatif, et des mesures supplémentaires qui suscitent la méfiance – comme les tests de situation, qui s'apparentent à de la provocation – ne feront selon lui qu'aggraver la situation. La polarisation est inhérente au modèle communiste. On prend le parti du locataire victime.

L'orateur reconnaît que la discrimination doit être combattue, et que l'égalité d'accès au marché du logement est cruciale, mais il souligne que l'offre de logements actuelle est tellement limitée que de nombreuses personnes n'ont même plus la possibilité d'y être candidates. Les logements locatifs font parfois l'objet de dizaines de candidatures, ce qui conduit les propriétaires à sélectionner le candidat le plus solvable. Selon lui, ce n'est pas une preuve de discrimination, mais la conséquence directe d'une offre insuffisante.

Mathias Vanden Borre rappelle que Bruxelles dispose déjà de la possibilité de mener des tests de situation et de collaborer avec des acteurs de la société civile. Sur 120 tests effectués, un seul cas a mené à l'examen plus approfondi d'une éventuelle discrimination. Plutôt que d'accroître la pression sur les propriétaires, il plaide pour la coopération et le dialogue afin de trouver de nouvelles solutions.

Hij stelt dat dat rechtstreeks te wijten is aan het door de PTB opgedrongen en door de PS uit electorale angst uitgevoerde beleid. Volgens Mathias Vanden Borre leidt een systeem dat een "sociaal paradijs" wil creëren ten koste van economische realiteit uiteindelijk tot een economische woestijn.

Daarom roept hij andere partijen op om niet langer mee te gaan in dit spel van de PS en de communisten. Hij vraagt om terug te keren naar feiten en analyses, te luisteren naar experts, professoren en private actoren, en op basis van die inzichten een rationeel beleid te voeren.

Mathias Vanden Borre verwijst naar recente berichtgeving volgens dewelke de huurprijzen met 10% zijn gestegen en het aantal nieuwe huurcontracten met 25% is gedaald. Vastgoedactoren zoals Century21, de CIB, en de BVS bevestigen volgens hem dat er een fundamenteel problematische dynamiek heerst: een dalend aanbod leidt tot hogere prijzen, waardoor vooral de laagste inkomens worden getroffen.

Hij waarschuwt dat dat een rechtstreeks gevolg is van maatregelen die de regering de afgelopen zes jaar heeft genomen, ondanks herhaaldelijke waarschuwingen. De negatieve tendensen die hij aankondigde, ziet hij vandaag werkelijkheid worden. Hij krijgt naar eigen zeggen dagelijks signalen uit de sector, tot en met organisaties en advocatenkantoren die spreken van een existentiële crisis en eigenaars die overwegen Brussel te verlaten.

Volgens Mathias Vanden Borre moet het voorstel van de PTB in die bredere context worden geplaatst. De mismatch tussen vraag en aanbod is groot, en bijkomende maatregelen die wantrouwen creëren – zoals praktijktesten die volgens hem neigen naar uitlokking – zullen de situatie volgens hem alleen maar verergeren. Polarisation is ingebakken in het communistisch model. Men kiest de kant van de huurder die het slachtoffer is.

Hij erkent dat discriminatie moet worden aangepakt en dat gelijke toegang tot de woningmarkt cruciaal is, maar benadrukt dat het huidige woonaanbod zo beperkt is dat veel mensen überhaupt geen kans meer maken om kandidaat te zijn. Voor een huurwoning zijn er soms tientallen kandidaten, waardoor verhuurders vanzelf de meest solvabele kandidaat selecteren. Volgens hem is dit geen bewijs van discriminatie, maar een rechtstreeks gevolg van een te klein aanbod.

Mathias Vanden Borre wijst erop dat Brussel vandaag al de mogelijkheid heeft om praktijktesten uit te voeren en met maatschappelijke actoren samen te werken. In 120 uitgevoerde testen gaf slechts één geval aanleiding tot verder onderzoek naar mogelijke discriminatie. In plaats van de druk op verhuurders te verhogen, pleit hij voor samenwerking en dialoog om nieuwe oplossingen te vinden.

Il conclut que la résolution proposée ajoute une nouvelle couche problématique à un marché déjà en crise. Selon lui, la politique doit se concentrer sur le renforcement de la confiance du marché, l'attraction des investissements, l'augmentation de l'offre et le renforcement du logement social. Il rappelle que la liste d'attente pour les logements sociaux compte désormais 60.000 ménages, ce qui représente une augmentation de près de 50 % depuis l'entrée en fonction de la secrétaire d'État.

Mathias Vanden Borre appelle ses collègues à faire prévaloir le bon sens, à changer d'orientation et à voter contre la résolution.

Gladys Kazadi souhaite revenir sur ce qui a été dit par son collègue de la N-VA. Elle rappelle qu'il ne faut pas dévier de l'objet de la résolution qui occupe l'assemblée aujourd'hui.

Elle souligne qu'il n'est pas ici question de l'offre de logement, qui constitue par ailleurs un enjeu essentiel, mais bien de symptômes structurels qui empêchent l'accès au logement pour des raisons discriminatoires. Elle précise que les discriminations en matière de logement ne doivent pas être justifiées par le manque d'offre. Ce serait détourner l'enjeu du débat.

Elle rappelle un principe simple: se loger dignement est un droit fondamental, reconnu comme tel par la Constitution et par plusieurs instruments internationaux ratifiés par la Belgique. Sans égalité d'accès, ce droit reste théorique. Le logement représente bien plus qu'un toit; il s'agit d'une condition de base pour accéder à l'éducation, à la santé, à l'emploi et à l'épanouissement de chacun et chacune.

À Bruxelles, ce droit est trop souvent fragilisé par des pratiques discriminatoires. Les chiffres en témoignent. Selon Unia, plus d'un quart des signalements de discrimination dans le logement en Belgique proviennent de Bruxelles. Le rapport annuel de Bruxelles Logement fait état de plus de quarante dossiers recevables liés à des discriminations, souvent envers des personnes d'origine étrangère, des familles monoparentales ou des personnes en situation de handicap.

Ces constats rejoignent également des études récentes. En 2023, une enquête de la RTBF révélait que neuf agences immobilières sur dix se rendaient complices de discriminations, malgré l'ordonnance de 2022. Bruxelles Logement n'a réalisé qu'un peu plus de 120 tests proactifs pour près de 200.000 biens locatifs.

Ces discriminations se traduisent concrètement par des refus injustifiés, l'imposition de conditions supplémentaires difficiles voire impossibles à remplir, ou encore des préjugés liés à un nom ou à un accent. Ces réalités détruisent des

Hij besluit dat de voorgestelde resolutie een nieuwe problematische laag toevoegt aan een markt die al in crisis verkeert. Het beleid moet volgens hem focussen op meer vertrouwen in de markt, het aantrekken van investeringen, het verhogen van het aanbod en een versterking van de sociale huisvesting. Hij wijst erop dat de wachtlijst voor sociale woningen ondertussen 60.000 gezinnen telt, d.i. een stijging van bijna 50% sinds het aantreden van de staatssecretaris.

Mathias Vanden Borre roept zijn collega's op om het gezond verstand te laten primeren, een andere koers te kiezen en tegen de resolutie te stemmen.

Gladys Kazadi wil graag nog even inpikken op wat haar collega van de N-VA heeft gezegd. Zij vindt dat er niet mag worden afgeweken van het doel van de resolutie waarover de commissie zich vandaag buigt.

Zij benadrukt dat het hier niet gaat om het woningaanbod, weliswaar ook een grote uitdaging, maar om structurele symptomen waardoor mensen op basis van discriminatie de toegang tot huisvesting wordt ontzegd. Het ontoereikende aanbod mag geen rechtvaardigingsgrond zijn voor discriminatie op de woningmarkt. Daardoor dreigen we voorbij te gaan aan de kern van het debat.

Zij wijst erop dat behoorlijke huisvesting een basisrecht is, dat als zodanig is erkend door de Grondwet en verschillende internationale instrumenten die België heeft geratificeerd. Zonder gelijke toegang blijft dat recht louter theoretisch. Huisvesting omvat veel meer dan een dak boven iemands hoofd. Het gaat om een basisvoorwaarde om toegang te krijgen tot onderwijs, gezondheidszorg, werk en zelfontplooiing.

In Brussel komt dat recht al te vaak op losse schroeven te staan door discriminerende praktijken. Dat blijkt duidelijk uit de cijfers. Volgens Unia komt in België meer dan een kwart van de meldingen over discriminatie op de woningmarkt uit Brussel. In het jaarverslag van Brussel Huisvesting staat dat meer dan veertig dossiers over discriminatie ontvankelijk werden verklaard. De slachtoffers in kwestie zijn vaak mensen van buitenlandse afkomst, alleenstaande ouders of mensen met een handicap.

Die bevindingen stroken met de resultaten van recente studies. In 2023 bleek uit een onderzoek van de RTBF dat negen vastgoedmakelaars op tien zich ondanks de ordonnantie van 2022 medeplichtig maakten aan discriminatie. Brussel Huisvesting heeft maar iets meer dan 120 proactieve praktijktesten uitgevoerd voor bijna 200.000 huurwoningen.

In de praktijk doet die discriminatie zich voor in de vorm van weigeringen zonder dat daar ook maar één goede reden voor is of worden er bijkomende voorwaarden opgelegd waaraan moeilijk of zelfs onmogelijk kan worden

parcours de vie, alimentent un sentiment d'exclusion, et touchent non seulement l'origine, mais aussi la situation sociale, le handicap, l'âge, la composition du ménage ou le statut de séjour. Souvent, plusieurs de ces critères se cumulent pour les mêmes personnes. Elle estime que le Parlement a le devoir d'y répondre.

Elle rappelle que son parti, Les Engagés, a été pionnier dans l'instauration du test antidiscrimination. En 2018, sous l'impulsion de Céline Fremault, alors ministre du Logement, ces tests ont été inscrits dans le Code bruxellois du Logement. Il s'agit d'un acquis que le parti revendique, et il continue de défendre l'idée que les tests sont un outil essentiel, à la fois pour constater les discriminations, garantir l'effectivité du droit au logement et renforcer la confiance des citoyens dans l'État de droit.

Gladys Kazadi partage pleinement la préoccupation portée par la résolution: chaque Bruxellois et chaque Bruxelloise doit pouvoir être assuré que son nom, son origine ou sa situation familiale ne constitueront plus un obstacle pour accéder à un logement. Toutefois, plusieurs points posent problème ou méritent des précisions. C'est pourquoi, dans une dynamique constructive, son groupe propose dix amendements.

Un premier amendement des Engagés (amendement n° 2) concerne les considérants. Il vise à ancrer la résolution dans le cadre des droits fondamentaux et à rappeler que la lutte contre les discriminations n'est pas seulement une politique sectorielle, mais une condition d'effectivité du droit au logement, renforçant ainsi la solidité juridique et politique du texte.

Un deuxième amendement de son groupe (amendement n° 3) vise à ajouter un considérant reflétant l'ampleur des critères protégés en droit belge et bruxellois, afin d'éviter d'invisibiliser d'autres formes de discrimination pourtant bien documentées dans l'accès au logement.

Un troisième amendement de son groupe (amendement n° 4), toujours dans les considérants, introduit une mention explicite du RGPD afin de sécuriser juridiquement l'usage des tests, de répondre à la sensibilité croissante concernant les données personnelles et de montrer que le Parlement entend concilier lutte contre les discriminations et protection de la vie privée.

Concernant les demandes adressées au gouvernement, un amendement de son groupe (amendement n° 5) vise à compléter la phrase liminaire du dispositif. Il rappelle que la mise en œuvre des mesures doit s'inscrire dans un contexte budgétaire très compliqué pour la Région bruxelloise,

voldaan. Daarnaast zijn er ook gevallen waarbij een naam of een accent allerlei vooroordelen opwekken. Dergelijke feiten dwarsbomen het levenspad van de betrokkenen, voeden een gevoel van uitsluiting en zijn niet enkel gelinkt met afkomst, maar ook met iemands sociale situatie, handicap, leeftijd, gezinssamenstelling of verblijfsstatuut. Vaak spelen bij dezelfde mensen meerdere criteria tegelijk een rol. Zij vindt het de plicht van het parlement om daar iets aan te doen.

Zij herinnert eraan dat haar partij, Les Engagés, een voortrekkersrol speelde bij de invoering van praktijktesten tegen discriminatie. In 2018 werden die testen op aansturen van toenmalig minister van Huisvesting Céline Fremault opgenomen in de Brusselse Huisvestingscode. De partij is bijzonder trots op die verwezenlijking en blijft ervan overtuigd dat praktijktesten een essentieel instrument vormen om discriminatie op te sporen, de effectiviteit van het recht op wonen te garanderen en het vertrouwen van de burger in de rechtsstaat te versterken.

Gladys Kazadi deelt volledig de bezorgdheid die in de resolutie wordt geuit: elke Brusselaar, man of vrouw, moet er zeker van kunnen zijn dat zijn of haar naam, afkomst of gezinssituatie niet langer een obstakel vormt om toegang te krijgen tot een woning. Verschillende punten zijn echter problematisch of moeten worden verduidelijkt. Daarom stelt haar fractie in een constructieve geest tien amendementen voor.

Een eerste amendement van Les Engagés (amendement nr. 2) betreft de consideransen. Het strekt ertoe de resolutie te grondvesten op de basisrechten en te benadrukken dat de strijd tegen discriminatie niet enkel kadert in een sectoraal beleid, maar ook een voorwaarde is om het recht op huisvesting effectief te maken. Dat moet de tekst juridisch en politiek solider maken.

Een tweede amendement van haar fractie (amendement nr. 3) voegt een considerans toe die de omvang weergeeft van de beschermde criteria in de Belgische en Brusselse wetgeving, Dat moet helpen vermijden dat andere, goed gedocumenteerde vormen van discriminatie op de woningmarkt onder de radar verdwijnen.

Een derde amendement van haar fractie (amendement nr. 4), dat eveneens betrekking heeft op de consideransen, voert een expliciete verwijzing naar de AVG in om de rechtszekerheid van praktijktesten te waarborgen, tegemoet te komen aan een groeiende gevoeligheid over de verwerking van persoonsgegevens en aan te tonen dat het parlement de strijd tegen discriminatie en de bescherming van de privacy met elkaar beoogt te verzoenen.

Een volgend amendement van haar fractie (amendement nr. 5) vult de aanhef van het gedeelte met de verzoeken aan de regering aan. Het geeft aan dat bij de uitvoering van de gevraagde maatregelen rekening moet worden gehouden met de zeer moeilijke budgettaire context waarin het

afin de renforcer la crédibilité de la résolution.

Un cinquième amendement de son groupe (amendement n° 6) vise à ne pas se reposer uniquement sur la création de nouveaux postes, mais plutôt sur une meilleure affectation des moyens existants au sein de la DIRL. Il renforce l'effectivité des tests de discrimination en garantissant une formation ciblée et une planification pluriannuelle, tout en demeurant réaliste budgétairement et cohérent avec les orientations générales du dispositif.

Un sixième amendement de son groupe (amendement n° 7) vise à encadrer le financement des AIPL afin d'éviter des traitements inégaux entre associations ou communes et de garantir que les tests réalisés répondent aux standards juridiques.

L'amendement n° 8 est maintenu, même si une partie de son contenu ne correspond pas exactement à l'élément retiré dans la résolution. Gladys Kazadi précise que le groupe PS a déposé un amendement similaire.

Un amendement suivant (amendement n° 9) vise à compléter la cinquième demande en ajoutant la nécessité d'une coordination inter-niveaux, indispensable pour que la formation des agents immobiliers soit cohérente avec les règles régionales — notamment le Code bruxellois de l'égalité — et réellement efficace.

Enfin, un dernier amendement de son groupe (amendement n° 10) vise à introduire une obligation de transparence et de suivi politique. Il permet au Parlement d'évaluer l'effectivité des tests de discrimination et d'ajuster, si nécessaire, les moyens ou le cadre légal sur la base de données objectivées.

Kalvin Soiresse Njall explique qu'en écoutant certaines interventions et en lisant certains amendements — notamment ceux du MR, de la N-VA et certains des Engagés — il souhaite poser une question fondamentale: La politique de lutte pour l'égalité et contre les discriminations doit-elle être le parent pauvre de la politique budgétaire ? Doit-on attendre de disposer de moyens budgétaires exceptionnels avant de lutter contre les discriminations ?

Il souligne qu'il a le sentiment que certains attendent un cadre financier idéal pour mener ce type de politiques, alors même que les souffrances endurées chaque jour par les personnes discriminées sont bien réelles. Il rappelle que lui-même a déjà souffert de discriminations et a rencontré des difficultés pour trouver un logement. Lorsqu'au cours d'une discussion on lui répond de manière brutale : « *Je ne loue pas aux Noirs* », « *Je ne loue pas aux Arabes* », on dépasse largement la question de l'offre de logements.

Brussels Gewest verkeert. Dat moet de geloofwaardigheid van de resolutie ten goede komen.

Een vijfde amendement van haar fractie (amendement nr. 6) strekt ertoe niet uitsluitend te focussen op het creëren van nieuwe betrekkingen, maar eerder om de bestaande middelen binnen de DGHI beter te bestemmen. Het beoogt de effectiviteit van de praktijktesten tegen discriminatie te versterken door middel van een gerichte opleiding en een meerjarenplanning, en dat alles binnen realistische budgettaire perken en in overeenstemming met de algemene richtsnoeren van het verzoekend gedeelte.

Een zesde amendement van haar fractie (amendement nr. 7) strekt ertoe de financiering van VIH's te regelen om te vermijden dat verenigingen of gemeenten ongelijk zouden worden behandeld en ervoor te zorgen dat de uitgevoerde praktijktesten voldoen aan de wettelijke normen.

Het achtste amendement blijft behouden, ook al stemt een deel van de inhoud ervan niet precies overeen met het uit de resolutie geschrapte element. Gladys Kazadi legt uit dat de PS-fractie een soortgelijk amendement heeft ingediend.

Een volgend amendement (amendement nr. 9) vult het vijfde verzoek aan met de bepaling dat er moet worden gezorgd voor coördinatie tussen de verschillende niveaus. Dat is onontbeerlijk om de opleiding van vastgoedmakelaars af te stemmen op de gewestelijke regels (waaronder het Brussels wetboek inzake gelijkheid) en echt doeltreffend te laten zijn.

Een laatste amendement van haar fractie (amendement nr. 10) voert de verplichting in om transparantie te verschaffen en een politieke follow-up in te stellen. Zo kan het parlement beoordelen hoe effectief de praktijktesten tegen discriminatie zijn en op basis van objectieve gegevens de middelen of het wetgevende kader zo nodig aanpassen.

Kalvin Soiresse Njall legt uit dat hij na het horen van sommige betogen en het lezen van bepaalde amendementen, met name die van de MR, de N-VA en enkele van Les Engagés, met een fundamentele vraag zit: moet het gelijkheids- en antidiscriminatiebeleid nu echt stiefmoederlijk worden behandeld in het begrotingsbeleid? Kunnen we discriminatie pas bestrijden wanneer we uitzonderlijke budgettaire middelen ter beschikking hebben?

Hij benadrukt dat hij het gevoel heeft dat sommigen wachten op een ideaal financieel kader om daaromtrent beleid te voeren, ook al is het dagelijkse leed dat slachtoffers van discriminatie ondergaan, erg reëel. Hij wijst erop dat hij zelf al discriminatie heeft meegemaakt en het moeilijk had om een woning te vinden. Wanneer iemand op een botte manier te horen krijgt: "*Ik verhuur niet aan zwarten*", "*Ik verhuur niet aan Arabieren*", dan heeft dat niet louter te maken met het aanbod op de woningmarkt, maar is er veel meer aan de hand.

Il se remémore qu'en 2011-2012, alors qu'il cherchait un logement — à une époque où la crise n'était pas aussi forte qu'aujourd'hui — les discriminations étaient déjà présentes et graves. Bien sûr, le manque d'offre peut aggraver la situation, mais il est faux d'affirmer que l'augmentation de l'offre réglerait automatiquement le problème : ces discriminations existaient bien avant, y compris avant la loi Moureaux, et avant que la crise du logement ne prenne l'ampleur actuelle.

Il estime qu'il faut distinguer deux choses: Le principe même de la discrimination, qui est inacceptable. Les moyens nécessaires pour lutter contre ces discriminations. Et sur ce point, il reconnaît que du retard a été pris.

Il répond aux argumentations lues dans certains amendements, notamment celui des Engagés (n° 4) : dire que l'on doit rester dans les limites du cadre budgétaire n'a pas de sens si la DIRL affirme manquer de moyens pour exécuter correctement l'ordonnance votée. Si aujourd'hui une seule personne suit les plaintes, si aucun agent n'est disponible pour aller sur le terrain et réaliser des tests, c'est bien parce que la DIRL connaît ses limites. Bruxelles Logement également connaît ses propres besoins. Même avec une optimisation, prévient-il, les mêmes causes produiront les mêmes effets.

Il considère dès lors que, quel que soit le futur gouvernement, il faudra reconnaître que le nombre de tests effectués est insuffisant et que la DIRL ne dispose pas des moyens nécessaires pour les mener correctement. Il appelle à la discussion et à la recherche de solutions.

Kalvin Soiresse Njall aborde ensuite la question des services logement des CPAS, notamment les AIPL. Il explique que les mesures de l'Arizona vont fortement frapper les CPAS, qui seront appauvris, tandis que l'on demande en parallèle de respecter strictement les limites budgétaires. Il alerte sur la tentation d'établir une hiérarchie entre les luttes sociales et la lutte contre les discriminations. Il faut au contraire renforcer les services logement des CPAS, raison pour laquelle il soutient la demande de renforcer les AIPL et les pouvoirs locaux, déjà fragilisés.

Il ajoute que le phénomène des discriminations est en réalité largement sous-estimé, car de nombreuses personnes ont peur de signaler ou de porter plainte. Lorsqu'il travaillait au MRAX, alors que les tests de discrimination n'étaient pas encore légalisés, il l'avait expérimenté avec un collègue belge, blanc. Un candidat d'origine rwandaise répondant à une annonce se voyait dire que le bien était

Hij herinnert zich dat toen hij in 2011-2012 zelf op zoek was naar een woning en de crisis nog niet zo groot was als nu, er al sprake was van ernstige discriminatie. Natuurlijk kan het tekort aan woningen de situatie verergeren, maar het klopt niet dat het probleem automatisch zal verdwijnen wanneer het aanbod wordt uitgebreid. Deze discriminatie bestaat al veel langer. Zij bestond al voor de wet-Moureaux en voordat de wooncrisis haar huidige omvang bereikte.

Hij vindt dat we een onderscheid moeten maken tussen twee zaken. Aan de ene kant hebben we het verschijnsel discriminatie, dat in beginsel onaanvaardbaar is. Tegelijk zijn er echter ook middelen nodig om discriminatie te bestrijden. Net op dat vlak is volgens hem vertraging opgelopen.

Hij gaat in op de argumenten die in bepaalde amendementen, met name door Les Engagés (nr.4), naar voren worden geschoven. Het heeft geen zin om te stellen dat we binnen de grenzen van het begrotingskader moeten blijven, als de DGHI verklaart dat ze niet over genoeg middelen beschikt om de goedgekeurde ordonnantie naar behoren uit te voeren. Dat er vandaag slechts één persoon klachten opvolgt en er geen personeel beschikbaar is om veldwerk te doen en praktijktesten uit te voeren, komt doordat de DGHI zich bewust is van haar limieten. Ook Brussel Huisvesting weet maar al te goed wat het nodig heeft. Zelfs met een optimalisering zullen dezelfde oorzaken dezelfde gevolgen teweegbrengen.

Hij vindt dus dat, ongeacht hoe de toekomstige regering eruit zal zien, moet worden erkend dat er te weinig praktijktesten worden uitgevoerd en dat de DGHI onvoldoende middelen heeft om die testen naar behoren uit te voeren. Hij roept op om hierover de koppen bijeen te steken en oplossingen te zoeken.

Vervolgens wil Calvin Soiresse Njall het hebben over de huisvestingsdiensten van de OCMW's en dan met name de VIH's. Hij legt uit dat de maatregelen van de Arizonaregering een harde dobber zullen zijn voor de OCMW's, die er bekaaid vanaf zullen komen. Daar komt dan nog eens de vraag bovenop om strikt binnen de perken van het beschikbare budget te blijven. Hij waarschuwt dat de verleiding zou kunnen ontstaan om een hiërarchie in te stellen tussen de sociale strijd en de strijd tegen discriminatie. In de plaats daarvan dienen we de huisvestingsdiensten van de OCMW's te versterken. Daarom staat hij achter de oproep om de VIH's en de plaatselijke besturen, die al in moeilijk vaarwater verkeren, te ondersteunen.

Bovendien wordt het verschijnsel discriminatie in zijn ogen nog steeds zwaar onderschat, want veel mensen deinzen ervoor terug om melding te doen of klacht in te dienen. Toen hij bij MRAX werkte en de praktijktesten nog niet wettelijk geregeld waren, maakte hij het zelf mee met een blanke Belgische collega. Een kandidaat van Rwandese afkomst die reageerde op een advertentie, kreeg te horen dat

déjà loué. Son collègue, appelant ensuite, se voyait proposer une visite. Ce type de situation était fréquent. Pourtant, beaucoup de victimes renonçaient à aller au bout de la procédure, par peur ou découragement. Ceux qui vont jusqu'au bout sont minoritaires, ce dont il faut tenir compte lorsqu'on évalue l'ampleur réelle du problème.

Il insiste sur le fait que, sur le marché du logement, au-delà de la seule question de l'offre (sur laquelle il est d'accord qu'il faut travailler), le racisme structurel joue un rôle majeur. Les stéréotypes, parfois très anciens, sont ancrés dans la société. Pour être constructif envers les propriétaires, il leur reconnaît qu'ils peuvent eux aussi être victimes de mauvaises expériences — mais ces mauvaises expériences concernent toutes les origines. Le problème, explique-t-il, est que les stéréotypes ancrés dans le cerveau amplifient certains incidents plus que d'autres. Il cite Frantz Fanon pour illustrer la manière dont le cerveau retient différemment les événements selon les préjugés intériorisés.

Il comprend les propriétaires qui ont vécu des situations difficiles, mais rappelle que cela ne justifie pas des discriminations ciblées. C'est pourquoi il a proposé un amendement visant non seulement la sanction mais aussi la sensibilisation, notamment des nouveaux propriétaires. Beaucoup ignorent que certaines pratiques sont illégales — l'ASBL Convivence travaille d'ailleurs sur ces questions.

Il rejoint ensuite plusieurs propositions des Engagés: la formation structurelle des agents immobiliers, le suivi au Parlement, et l'importance d'une évaluation régulière des politiques. Il juge ces propositions pertinentes.

Kalvin Soiresse Njall conclut en affirmant que ce ne sont ni la pénurie de logements ni les contraintes budgétaires qui doivent déterminer l'attribution des moyens à la lutte contre les discriminations. Cette lutte a déjà souffert d'un important retard. Il appelle donc à lui donner enfin les moyens nécessaires.

de woning al verhuurd was. Toen zijn collega vervolgens belde, werd hij uitgenodigd voor een plaatsbezoek. Dat soort situaties kwam vaak voor. Veel slachtoffers zagen er evenwel vanaf om de procedure volledig te doorlopen, uit angst of omdat ze ontmoedigd waren. Het is een minderheid die tot het uiterste gaat. Dat moeten we in het achterhoofd houden om de werkelijke omvang van het probleem te kunnen inschatten.

Hij benadrukt dat naast het tekort aan woningen (dat inderdaad moet worden aangepakt) ook structureel racisme een grote rol speelt op de woningmarkt. Vooroordelen, waarvan sommige al heel lang meegaan, zitten ingebakken in de samenleving. Vanuit een constructieve houding naar de eigenaars toe erkent hij dat ook zij de dupe kunnen zijn van slechte ervaringen, maar die kunnen zij hebben met mensen van om het even welke afkomst. Het probleem is naar zijn oordeel dat sommige stereotypen zodanig in ons brein zijn verankerd dat we bepaalde incidenten meer uitvergrooten dan andere. Hij citeert Franz Fanon om te illustreren hoe onze hersenen op basis van diepgewortelde vooroordelen gebeurtenissen anders onthouden.

Hij begrijpt eigenaars die moeilijke situaties hebben meegemaakt, maar wijst erop dat dat geen rechtvaardiging biedt om gericht te gaan discrimineren. Daarom heeft hij een amendement ingediend waarin hij voorstelt om naast sancties ook in te zetten op bewustmaking, in het bijzonder ten aanzien van nieuwe eigenaars. Veel mensen weten niet dat bepaalde praktijken illegaal zijn. De vzw Convivence werkt daarrond.

Voorts kan hij zich wel vinden in de voorstellen van Les Engagés om te voorzien in een structurele opleiding voor vastgoedmakelaars, controle te laten uitoefenen door het parlement en het gevoerde beleid regelmatig te evalueren. Dat vindt hij zinvolle voorstellen.

Kalvin Soiresse Njall besluit dat noch het tekort aan woningen, noch de budgettaire beperkingen mogen bepalen hoe middelen worden ingezet om discriminatie te bestrijden. Die strijd heeft al veel vertraging opgelopen. Hij roept dus op om er eindelijk de nodige middelen aan te besteden.

IV. Discussion des considérants et des tirets du dispositif et votes

Considérants

Amendement n° 2

L'amendement n° 2 est présenté et justifié par ses auteurs.

Vote

L'amendement n° 2 est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

Amendement n° 3

L'amendement n° 3 est présenté et justifié par ses auteurs.

Vote

L'amendement n° 3 est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

Amendement n° 4

L'amendement n° 4 est présenté et justifié par ses auteurs.

Vote

L'amendement n° 4 est adopté par 14 voix et 1 abstention.

Amendement n° 5

L'amendement n° 5 est présenté et justifié par ses auteurs.

Fouad Ahidar annonce qu'il votera contre cet amendement. En effet, même si l'on peut toujours évoquer les limites budgétaires disponibles cela signifie ici clairement qu'il n'y aura pas un euro de plus, parce que certains ont d'autres priorités.

Selon lui, dans ce cadre-ci, il est important de formuler cela explicitement et de bien considérer les enjeux : il coûte plus cher de laisser des personnes frustrées, expulsées et sans logement que de chercher des solutions.

Il estime donc qu'il serait moins coûteux de travailler sur ce thème que de décider aujourd'hui de faire des économies, au risque que ce type de projet soit le premier à être supprimé.

IV. Bespreking van de consideransen en streepjes van het verzoekend gedeelte en stemmingen

Consideransen

Amendement nr. 2

De indieners stellen amendement nr. 2 voor en verantwoorden het.

Stemming

Amendement nr. 2 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

Amendement nr. 3

De indieners stellen amendement nr. 3 voor en verantwoorden het.

Stemming

Amendement nr. 3 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

Amendement nr. 4

De indieners stellen het amendement voor en verantwoorden het.

Stemming

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met 14 stemmen, bij 1 onthouding.

Amendement nr. 5

De indieners stellen het amendement voor en verantwoorden het.

Fouad Ahidar zegt dat hij tegen dit amendement zal stemmen. Men kan natuurlijk altijd verwijzen naar de bestaande budgettaire beperkingen, maar in dit geval betekent dat duidelijk dat er geen euro extra zal worden uitgetrokken, omdat sommigen andere prioriteiten hebben.

Volgens hem is het in dit verband belangrijk om dat expliciet te zeggen en goed na te gaan wat er op het spel staat: het kost meer om mensen uit hun huis te laten zetten, waarbij ze gefrustreerd en zonder woning achterblijven, dan om naar oplossingen te zoeken.

Hij is dan ook van mening dat we door werk te maken van dit thema goedkoper af zullen zijn dan wanneer we vandaag zouden beslissen om te besparen, waardoor projecten als deze als eerste dreigen te worden geschrapt.

Pour **Kalvin Soiresse Njall**, il y a deux ou trois éléments importants à rappeler.

Il refuse que l'on mentionne, dans un texte visant à lutter contre la discrimination au logement, la formule « *dans les limites du cadre budgétaire disponible* », comme le proposent certains collègues des Engagés. Il rappelle que cette lutte a déjà pris énormément de retard et que les moyens consacrés jusqu'ici à la lutte contre les discriminations étaient insuffisants.

Ensuite, il rappelle que le gouvernement Arizona a supprimé 25% du budget d'Unia, l'organisme chargé de lutter contre les discriminations. Selon lui, il est essentiel de souligner que réduire les moyens entraînera inévitablement une diminution de l'efficacité, d'autant plus que les administrations travaillent déjà avec des ressources limitées.

Pour ces raisons, il s'oppose fermement à l'introduction de cette phrase, d'autant plus que, dans d'autres politiques ou d'autres textes, elle n'est pas utilisée. Il rejette l'idée d'établir une hiérarchie budgétaire entre les politiques publiques, rappelant que la lutte contre les discriminations constitue un enjeu tout aussi fondamental que les autres.

Nadia El Yousfi affirme que, pour le groupe PS, il n'est évidemment pas possible de voter cet amendement. Elle rejoint ce qui a été dit concernant la réalité du terrain et souligne, comme son collègue d'Écolo l'a rappelé, que les moyens ont été diminués, tant à Unia qu'au niveau des mesures Arizona, notamment pour les équipes de terrain, en particulier les AIPL. Or, le travail de sensibilisation ne peut se faire sans moyens humains : ce sont des personnes qui accomplissent ce travail essentiel.

L'oratrice rappelle qu'il n'existe pas seulement des propriétaires véreux ou mal intentionnés, mais que, pour mener ce travail, il faut du personnel. Forte de son expérience — avant de faire de la politique, elle était assistante sociale et faisait de la médiation — elle a mené énormément d'actions pour lutter contre les discriminations, un travail qui demande un temps considérable et nécessite des équipes suffisantes.

La lutte contre le racisme et les discriminations constitue également un choix politique en matière de budget. À partir du moment où l'on empêche d'inscrire les moyens nécessaires dans les budgets, compte tenu des décisions prises au niveau fédéral et dans d'autres entités, y compris en Wallonie, il devient impossible d'amplifier le combat en cours. Elle rappelle que ce combat est loin d'être achevé et qu'il doit se poursuivre non seulement au travers d'évaluations, mais surtout au moyen d'actions concrètes.

Elle souligne aussi que, même si le manque de logements a été évoqué, cela ne constitue pas un critère objectif pour relativiser la réalité du racisme. Elle insiste sur le fait que le racisme, dans notre société, est un délit et non une opinion.

Kalvin Soiresse Njall wil nog enkele belangrijke elementen benadrukken.

Hij is er tegen om in een tekst die bedoeld is om discriminatie op de woningmarkt te bestrijden, de formulering “*binnen de grenzen van het beschikbare budgettaire kader*” op te nemen, zoals voorgesteld door sommige collega's van Les Engagés. Hij benadrukt dat de strijd tegen discriminatie al veel vertraging heeft opgelopen en dat er tot nu toe onvoldoende middelen voor zijn uitgetrokken.

Bovendien heeft de Arizonaregering beslist om 25% te beknipten op het budget van Unia, de instelling die belast is met de bestrijding van discriminatie. Volgens hem leidt minder geld onvermijdelijk tot minder efficiëntie, zeker omdat de administraties het nu al met beperkte middelen moeten stellen.

Daarom is hij er fel tegen gekant om die zin op te nemen in de tekst, temeer daar dat voor andere beleidsdomeinen of in andere teksten niet wordt gedaan. Hij wil niet dat er een budgettaire hiërarchie wordt vastgelegd tussen beleidsdomeinen, en benadrukt dat de strijd tegen discriminatie net zo belangrijk is als andere uitdagingen.

Nadia El Yousfi stelt dat de PS-fractie dit amendement vanzelfsprekend niet kan goedkeuren. Zij is het eens met wat er al gezegd is over de realiteit op het terrein en zij benadrukt, net als haar collega van Ecolo, dat zowel Unia als de veldwerkers en in het bijzonder de VIH's het door de maatregelen van de Arizonaregering met minder middelen moeten zien te rooien. Het is echter niet mogelijk om aan bewustmaking te doen zonder personeel. Je hebt mensen nodig om dat essentiële werk te verrichten.

De spreekster benadrukt dat niet alle eigenaars malafide of van slechte wil zijn, maar er is werk aan de winkel en daarvoor is personeel vereist. Op basis van haar ervaring - voor ze in de politiek ging, werkte ze als maatschappelijk assistente en deed ze aan bemiddeling - heeft ze enorm veel inspanningen geleverd in de strijd tegen discriminatie. Die strijd vergt heel veel tijd en voldoende mankracht.

Het budget dat naar de bestrijding van racisme en discriminatie gaat, is volgens haar ook een politieke keuze. Zodra men verhindert om daar voldoende middelen voor te begroten, zoals werd beslist door de federale regering maar ook door andere overheden, waaronder de Waalse, wordt het onmogelijk om de strijd op te voeren. Die strijd is nog lang niet gestreden en moet worden voortgezet, niet alleen door middel van evaluaties, maar vooral via concrete acties.

Zij benadrukt ook dat het tekort aan woningen waarnaar werd verwezen, geen objectief criterium vormt om het racisme dat zich in de praktijk voordoet, te relativiseren. Racisme is in onze samenleving geen mening, maar een misdrijf.

Il est donc indispensable de consacrer des moyens à l'accompagnement et à la protection des victimes, ainsi qu'au travail de sensibilisation sur le terrain. Elle mentionne notamment les agences immobilières et d'autres acteurs régulièrement concernés, et estime que ces missions nécessitent des moyens suffisants et pérennes.

Mehdi Talbi se joint aux trois collègues qui se sont exprimés sur cet amendement. Il annonce que le groupe votera contre, car il y voit une future justification du type : « *Nous n'avons pas pu lutter contre les discriminations parce que nous n'avons pas les moyens, parce que la ligne Excel n'était pas disponible* », alors que, derrière ces considérations techniques, il y a des personnes qui sont réellement victimes de discriminations.

Il se rallie également aux propos de Calvin Soiresse Njall concernant Unia, l'un des plus importants organes chargés d'étudier les discriminations. Il rappelle que l'Arizona lui a retiré 25 % de ses moyens, l'une de ses premières mesures. Or, pour lutter efficacement contre les discriminations, il faut d'abord les connaître et les étudier, ce qu'Unia accomplissait. Réduire de 25 % les ressources de l'organe le plus important en la matière constitue, selon lui, un véritable problème.

Louis de Clippele indique que son groupe soutient pleinement cet amendement, car il constitue un simple rappel du cadre légal dans lequel les mesures s'inscrivent. Lorsqu'on évoque la nécessité de mener une politique dans les limites du cadre budgétaire disponible, on ne fait que rappeler le fonctionnement normal et sain d'un parlement : toute décision se prend toujours dans le respect d'un budget.

Pour lui, le fait même que cette mention ne puisse pas être acceptée soulève un enjeu central dans la réflexion politique menée au sein de la Région. Toutes les politiques sont concernées par ce constat. La situation actuelle est d'ailleurs très claire : il n'est pas nécessaire de consulter la presse spécialisée pour comprendre les enjeux financiers auxquels la Région est confrontée. Il suffit d'ouvrir les premières pages des journaux des derniers jours pour mesurer le contexte dans lequel s'élabore la politique bruxelloise.

Selon Louis de Clippele, reconnaître ce cadre budgétaire n'affaiblit en rien les politiques que l'on souhaite mener. Au contraire, c'est un acte de responsabilité. Face aux annonces financières qui tombent les unes après les autres, il estime indispensable de mener une politique cohérente avec la situation. Cela signifie accepter que toute politique s'inscrit dans un cadre budgétaire défini et parler aux Bruxellois avec transparence : leur dire que les enjeux sont connus, et que les décisions seront prises de manière responsable.

Daarom is het absoluut noodzakelijk om middelen uit te trekken voor de begeleiding en bescherming van slachtoffers en voor de bewustmaking van de spelers op het terrein. Zij verwijst onder meer naar de vastgoedkantoren en andere regelmatig betrokken partijen. Om die opdrachten te vervullen, zijn voldoende en duurzame middelen een must.

Mehdi Talbi sluit zich aan bij de drie collega's die hun mening over het amendement hebben gegeven. Hij kondigt aan dat zijn fractie tegen zal stemmen, omdat hij vreest dat dit soort formuleringen later zal worden gebruikt als excuus: "*We konden de strijd tegen discriminatie niet aanbinden, omdat we er de middelen niet voor hadden of omdat er geen regel voor was opgenomen in het Excel-rekenblad*", terwijl die technische argumenten verhullen dat er daadwerkelijk mensen slachtoffer zijn van discriminatie.

Hij is het ook eens met de opmerkingen van Calvin Soiresse Njall over Unia, een van de belangrijkste organen voor het bestuderen van discriminatie. Hij herinnert eraan dat een van de eerste maatregelen van de Arizonaregering erin bestond om die instelling 25% minder middelen toe te kennen. Om de verschillende vormen van discriminatie efficiënt te kunnen aanpakken, moeten we ze wel eerst kennen en onderzoeken en het is net dat wat Unia deed. Het is volgens hem dan ook een groot probleem dat de belangrijkste instantie die zich daarmee bezighoudt, 25% heeft moeten inleveren.

Louis de Clippele geeft aan dat zijn fractie dit amendement volledig steunt, omdat het herinnert aan het wettelijke kader waarin maatregelen worden genomen. Vermelden dat beleid moet worden gevoerd binnen de grenzen van het beschikbare budget is volgens hem niet meer dan verwijzen naar wat een parlement normaal behoort te doen, namelijk bij het nemen van een beslissing telkens rekening houden met het beschikbare budget.

Dat die vermelding op verzet stuit, legt volgens hem een fundamenteel probleem bloot met betrekking tot de manier waarop in dit gewest wordt nagedacht over politiek. Geen enkel beleidsdomein ontsnapt aan die realiteit. De huidige situatie is overigens erg duidelijk: je hoeft geen gespecialiseerde pers te lezen om te weten voor welke financiële uitdagingen het gewest momenteel staat. De voorpagina's van de kranten van de afgelopen dagen zeggen genoeg over de politieke context in Brussel.

Het erkennen van het budgettaire kader doet volgens Louis de Clippele niets af aan het beleid dat men wil voeren. Integendeel, het is een blijk van verantwoordelijkheidszin. In het licht van de financiële berichten waarmee we de laatste tijd worden overspoeld, vindt hij het essentieel om in de beleidsvoering de tering naar de nering te zetten. We moeten met andere woorden aanvaarden dat we elke beleidskeuze moeten inpassen in een bepaald budgettair kader. Daarover moeten we transparant communiceren met de Brusselaars door hen te zeggen dat de uitdagingen bekend

Il rappelle que tous les services estiment avoir besoin de moyens supplémentaires, ce qu'il comprend parfaitement. Aucun service ne déclarera disposer de trop de moyens pour mener les politiques souhaitées. Si l'on donnait la parole à chacun, la pression sur le budget serait encore plus lourde. C'est précisément là que réside la responsabilité politique : arbitrer, prendre des décisions difficiles et garantir une politique efficace malgré les contraintes.

Pour toutes ces raisons, Louis de Clippele considère que cet amendement est fondamental.

Gladys Kazadi rappelle que ce dossier reste une priorité pour toutes et tous, en particulier pour Les Engagés. Elle souligne toutefois que personne ne peut ignorer le contexte budgétaire de la région. Elle insiste donc sur la nécessité de prendre en compte cette réalité financière.

Elle précise qu'il n'est pas question d'affirmer qu'il faudra nécessairement procéder à des coupes, mais simplement d'inviter chacun à rester attentif à la situation budgétaire. Selon elle, il est responsable de rappeler cet enjeu au sein de la commission.

Fouad Ahidar indique que lors des votes, un article 1er est souvent adopté à l'unanimité. Il estime donc qu'il faudrait presque intégrer la phrase en question qui est une sorte d'article 1er.

Il souhaite contrôler tous les textes déposés par les collègues afin de voir s'ils y ont inclus cette formulation relative aux possibilités budgétaires, que le budget soit disponible ou non.

Depuis le début, les textes déposés par certains mais pas tous contiennent systématiquement ce type de mention, ce qui ne pose pas de problème. Il dit qu'il pourrait comprendre l'amendement dans ce cas.

Dans la situation présente, il s'agit d'un problème de société important, qui ne nécessite pas de mesures exceptionnelles. Il affirme que, si le budget n'est pas disponible, il ne l'est pas, mais qu'il est néanmoins important de montrer une réelle volonté politique. Selon lui, inscrire cette phrase ne coûte rien.

Il ajoute que certains préfèrent apparemment se protéger en laissant entendre qu'au final, ils ne s'engagent pas réellement : qu'ils vont inscrire la mesure, chercher les moyens, et que, s'ils n'en disposent pas, tant pis, ils voteront quand même pour.

Il conclut en affirmant que, dans ces conditions, son groupe ne peut pas soutenir ce texte et ne pourra certainement pas le voter.

zijn en dat er op een verantwoordelijke manier beslissingen zullen worden genomen.

Hij wijst erop dat alle diensten aangeven extra middelen nodig te hebben, wat hij volledig begrijpt. Geen enkele dienst zal beweren over te veel middelen te beschikken om het gewenste beleid te voeren. Als iedereen zijn zegje zou mogen doen, zou de druk op de begroting nog groter worden. Precies daar ligt de politieke verantwoordelijkheid: afwegingen maken, moeilijke beslissingen nemen en doeltreffend beleid voeren ondanks de beperkingen.

Om al die redenen vindt Louis de Clippele dit een essentieel amendement.

Gladys Kazadi benadrukt dat dit dossier een prioriteit blijft voor iedereen, en in het bijzonder voor Les Engagés, maar dat niemand blind mag zijn voor de budgettaire context waarin het gewest verkeert. Zij vindt dat er rekening moet worden gehouden met de financiële realiteit.

Zij verduidelijkt dat het niet de bedoeling is om via deze formulering besparingen op te leggen, maar wel om iedereen op te roepen aandachtig te blijven voor de begrotingstoestand. Volgens haar is het verantwoord om het belang daarvan in de commissie onder de aandacht te brengen.

Fouad Ahidar geeft aan dat bij stemmingen het eerste artikel vaak met eenparigheid wordt aangenomen. Hij vindt dat men de betreffende zin als het ware eigenlijk zou moeten opnemen in artikel 1.

Hij zou willen nakijken of in alle ingediende teksten van collega's deze formulering over de budgettaire mogelijkheden is opgenomen, ongeacht of de middelen beschikbaar zijn of niet.

Indien de ingediende teksten systematisch dit zinnetje bevatten, is er voor hem geen probleem. In dat geval zou hij het amendement kunnen begrijpen.

In het geval van vandaag hebben we het over een belangrijk maatschappelijk probleem, waarvoor geen uitzonderlijke maatregelen worden gevraagd. Als er geen middelen zijn, zijn er geen middelen, maar het is niettemin belangrijk om te tonen dat er politieke wil is om het probleem aan te pakken. Het kost niets om die zin op te nemen.

Sommigen willen zich volgens hem echter indekken door te laten uitschijnen dat ze zich uiteindelijk niet echt ergens toe verbinden. Ze zeggen dat ze de maatregel gaan nemen en er de middelen voor gaan zoeken, maar als ze die uiteindelijk niet vinden: niets aan te doen, maar ze kunnen wel zeggen dat ze er voor hebben gestemd.

Hij besluit dat zijn fractie deze tekst onder dergelijke voorwaarden niet kan steunen en er al zeker niet voor kan stemmen.

Kalvin Soiresse Njall explique brièvement que, par le passé, certaines formulations ont été interprétées différemment de ce qui était prévu. Il précise vouloir faire preuve de prudence. Il comprend l'argument avancé, mais insiste sur le fait que cette prudence repose sur l'expérience. La situation est connue : un seul agent suffit.

Votes

L'amendement n° 5 est rejeté par 9 voix contre 6.

L'ensemble des considérants, tels qu'amendés, sont adoptés à l'unanimité des 15 membres.

Tirets du dispositif

Amendement n° 6

L'amendement n° 6 est présenté et justifié par ses auteurs.

Votes

L'amendement n° 6 est rejeté par 9 voix contre 6.

Le premier tiret du dispositif est adopté par 9 voix contre 5 et 1 abstention.

Amendement n° 7

L'amendement n° 7 est présenté et justifié par ses auteurs.

Votes

L'amendement n° 7 est rejeté par 9 voix contre 6.

Le deuxième tiret du dispositif est adopté par 9 voix contre 5 et 1 abstention.

Amendements n° 8 et n° 11

Les amendements sont présentés et justifiés par leurs auteurs.

Vote

L'amendement n° 8 est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

L'amendement n° 11 est devenu sans objet.

Kalvin Soiresse Njall legt kort uit dat bepaalde formuleringen in het verleden anders werden geïnterpreteerd dan de bedoeling was. Hij geeft aan voorzichtig te willen zijn. Hij begrijpt het aangevoerde argument, maar benadrukt dat zijn voorzichtigheid gebaseerd is op ervaring. De situatie is gekend: er is maar één medewerker nodig.

Stemmingen

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 6.

Het geheel van de consideransen, aldus gemandeerd, worden aangenomen bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

Streepjes van het verzoekend gedeelte

Amendement nr. 6

De indieners stellen het amendement voor en verantwoorden het.

Stemmingen

Amendement nr. 6 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 6.

Het eerste streepje van het verzoekend gedeelte wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5, bij 1 onthouding.

Amendement nr. 7

De indieners stellen het amendement voor en verantwoorden het.

Stemmingen

Amendement nr. 7 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 6.

Het tweede streepje van het verzoekend gedeelte wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5, bij 1 onthouding.

Amendementen nrs. 8 en 11

De indieners stellen de amendementen voor en verantwoorden het.

Stemming

Amendement nr. 8 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

Bijgevolg wordt amendement nr. 11 doelloos.

*Quatrième tiret du dispositif***Vote**

Le quatrième tiret du dispositif est adopté par 10 voix contre 4 et 1 abstention.

*Cinquième tiret du dispositif**Amendement n° 9*

L'amendement n° 9 est présenté et justifié par ses auteurs.

Votes

L'amendement n° 9 est adopté par 10 voix et 5 abstentions.

Le cinquième tiret du dispositif tel qu'amendé est adopté par 10 voix et 5 abstentions.

Amendement n° 10

L'amendement n° 10 est présenté et justifié par ses auteurs.

Votes

L'amendement n° 10 est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

Amendement n° 1

L'amendement n° 1 est présenté et justifié par son auteur.

Vote

L'amendement n° 1 est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

*Vierde streepje van het verzoekend gedeelte***Stemming**

Het vierde streepje van het verzoekend gedeelte wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

*Vijfde streepje van het verzoekend gedeelte**Amendement nr. 9*

De indieners stellen het amendement voor en verantwoorden het.

Stemmingen

Amendement nr. 9 wordt aangenomen met 10 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Het vijfde streepje van het verzoekend gedeelte, aldus geamendeerd, wordt aangenomen met 10 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Amendement nr. 10

De indieners stellen het amendement voor en verantwoorden het.

Stemmingen

Amendement nr. 10 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

Amendement nr. 1

De indiener stelt het amendement voor en verantwoordt het.

Stemming

Amendement nr. 1 wordt aangenomen bij eenparigheid van de aanwezige 15 leden.

**V. Vote sur l'ensemble
de la proposition de résolution**

L'ensemble de la proposition de résolution, tel qu'amendée, est adopté par 9 voix contre 5 et 1 abstention.

**V. Stemming over het geheel
van het voorstel van resolutie**

Het geheel van het voorstel van resolutie, aldus geamendeerd, wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5, bij 1 onthouding.

Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.

La rapporteuse

Marie CRUYSMANS

Le président de séance

Martin CASIER

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

De rapporteur

Marie CRUYSMANS

De voorzitter van de zitting

Martin CASIER